ԺԳ. ՏԱՐԻ 3748 (Տ.) 24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 | 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 | 14 ՐԼՊԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1314 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԿԷՍ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه اوده آره‌وك غزته‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ժրանմ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընդհանր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օտմ. Ոսկի	2
Դաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած համակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մեքանաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԶԵՌԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թէեւ շատ դանդաղ կերպով, բայց վերջապէս ծաւալում մը կը գտնէ մեր մէջ արհեստական կրթութեան գաղափարը, տեղ տեղ գործադրութեան նախափորձերով։ Աղջիկները աւելի օգտուած են այս տրամադրութենէն, և քիչ շատ ամէն իգական վարժարանի մէջ ձեռական աշխատանքի դասեր կառնեն, առանց հայուելու այն հաստատութիւնները որոնք արհեստանոցի կը ծառայեն, ուսմունքէ և լեզուներէ աւելի՝ աշակերտուհիներուն սորվեցնելով կար ու ձեւ, ասեղնագործութիւն, գոգոր-է և այլն։ Այսօր, հայ գերձակուհիներ ունինք, նորաձեւութեան բոլոր նրբութիւններուն տեղեակ ու մատներու գերազանց ճարտարութեամբ ու վարժութեամբ օժտուած, որոնք կրնան մրցիլ եւրոպացի առաջնակարգ մոդիստներուն հետ։ Մեծ մասը կօգտուին այդ հմտութենէն, իրա՛ւ է թէ չարաշար յոգնութեամբ, աշխատանքին ու շահուն մէջ առանց համեմատութիւն դնելու։ ասոր պատճառն այն արմատացած սովորութիւնն է որ հայ ընտանիքները օտարին կը մղէ՝ գլխարկի մը, շղարգեսի մը կամ օժիտի մը պատրաստութեան համար, թէեւ [illegible]ոնան որ տանը մէջ քանի մը գործաւորուհիներով հանեստօրէն գործող ազգակից տիկինը կամ օրիորդը կրնան նոյնքան վայելուչ բան մը արտադրել. այսպէս թէ այնպէս, մերիններն [illegible] կ'ապրին սակայն. անոնց մէջ կան [illegible]ր շատ արժանաւոր կերպով պիտի [illegible]նային խանութի կամ գործատուն [illegible]ատատել Բերայի պէս տեղ մը. այս [illegible]տեսակ ձեռնարկութեան մը համար [illegible]անագէտ են, դրամ ալ կրնան հայ[illegible]յթել, բայց եթէ հայ յաճախորդու[illegible]ին շարունակէ չի մտածեսնալ իրե՞ն. այս [illegible]արակայրը կը կասեցունէ զլրենք։ Օր [illegible] պիտի գայ անշուշտ որ այդ նախա[illegible]աշարումն ալ վերնայ։

Բերայի աղջկանց արուեստանոցը, [illegible] երբեմն պատրաստեց դերձակուհեան ու ասեղնագործումեան պերճանքի ճիւղին մասնագէտ աշակերտուհիներ, որոնց ձեռագործներն ընդհանուր սքանչանք պատճառեցին, հիմակ՝ [illegible]ամեատ ծրագրով մը ու համեստագոյն [illegible]հմանի մը մէջ, կ'աւանդէ առանձին [illegible]էտքերու, միջակ դասի ընտանիքներու [illegible] յատուկ գիտելիքներ։ այդ հաստատութեան Տնօրէնուհին քանի մը օր առաջ այս էջերուն մէջէն հրատարակեց [illegible]տալից յօդուած մը Զեռական աշխատանքի [illegible]ի վրայ, յիշելով Ս. Խաչի գաղղոյն [illegible]ը սկզբնաւորութիւն եղած է մանրու աշխատանոցի մը կամ աշկերտուհեան վարժարանի մը հաստատման։ [illegible]կիւտարի ազգայիններուն այս նախաձեռնութիւնն արժանի է համակրութեան. եթէ առ այժմ միայն կոչակոչութիւն կ'աւանդուի, յառաջիկայի մէջ կրնան հետզհետէ աւելնալ ուրիշ արհեստներ։ Օրթագիւղի Թարգմանչաց վարժարանն ալ այս տեսակ սկզբնաւորութիւն մը բրած է։ Տիկին Մատակեան կը յիշէ նաև ուրիշ թաղ մը—Բերա բլլալու է—ուր «չատոնց խորհուրդ կայ մանչոց արհեստագիտական վարժարան բանալու։ Առաջին անգամ չէ՞ որ արձագանգ կը գտնէ այս խորհուրդը զոր կը փափաքինք իրականացած տեսնել գրպրոցական արձակուրդի վերջանալուն, սեպտեմբերի սկիզբը։ Միջոցը քիչ է, առարկուի գուցէ, կամ հասոյթի աղբիւրները սակաւ։ Այս կարգի գործերու մէջ, որքան աւելի երկար խորհրդակցութիւններ կատարուին՝ այնքան աւելի կը ձգձգուի գործադրութիւնը. լաւագոյն չըլլա՞ր պզտիկ սկզբնաւորութիւն մը ընել, Սկիւտարի պէս։ Յարգելի մանկավարժուհին՝ աւելցուցելով թէ Ուսումնական խորհուրդն իր կրթական ծրագրին մէջ դրած է նաև ձեռական աշխատանք, կը հարցունէ թէ ինչո՞ւ չիրագործուիր այս ճիւղը. և միտքերը պատրաստելու ու գործնական ուղղութիւն մը տալու համար առաջ կը բերէ Նուէտի և Զուլիցերիոյ մէջ այս կարգի հաստատութեանց բացման եղանակն ու ստացած զարգացումը։

Նոյն իսկ այդ հակիրճ ծանօթութիւններէն կը տեսնենք որ դաստիարակութեան ու արհեստներու համար այնքան դրամ ծախսող ու այնքան համբաւ շահած այդ երկիրներուն մէջ, բարերարներու պէտք զգացուած է՝ նախակրթարաններու մէջ ձեռարուեստ մտցնելու համար։

Սպասելով որ մեր մէջ ալ արհեստասէր հարուստներ վեհանձն շարժում մը, ինքնաբեր մտածում մը ունենան՝ այս տեսակ բան մը ընելու, լաւ կըլլար եթէ լուրջ ուշադրութեան առնուէր մէկ կողմէ տիկին Մատակեանցի առաջարկը որ է «Ձեռագործ աշխատանքի դասեր» հաստատել ուսուցիչներուն և տեսուչներուն համար, որոնք յեսոյ պիտի սորվեցնեն մանչ տղայոց։ Միւս կողմէ, Բերայի ուսուցիչներէն մէկն ալ տարբեր ծրագիր մը ներկայացուցեր է. այն ալ իր օգտակար կողմերն ունի. մասնագէտներու ձեռքով քննել, ուսումնասիրել տալու է այդ ծրագիրները, և՝ կա՛մ անոնցմէ մէկը կամ երկուքին ձուլմամբ էջեմպլիէն որոշել։ Ինչ օգուտ կունենան այս տեսակ հրատարակութիւններ, եթէ պարզապէս կարդացուելու միայն ծառայեն, վայրկենական ուշադրութիւն մը միայն գրաւելով։

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՌԱԼՖՆԵՐՈՒՆ ՈՅԺԷ

Ա.

Մարդկային ամէն արտադրութեանց պէս՝ բառերն ալ չունին ինքնին ոյժ։ Զեղք են։

Բառն՝ իբրեւ ձայն գաղափարի կամ զգացումի՝ ունի այնչափ միայն ոյժ որչափ ունի նկատեալ գաղափարը կամ զգացումը՝ արտասանողին և լսողին ըմբռնողականին ու սիրտին մէջ։

Գրուած բառն՝ իբրեւ կայան տկար գաղափարի մը կամ զգացումի մը՝ դարձեալ ունի նոյնքան ոյժ, սա տարբերութեամբ միայն որ զուրկ է ձայնականին խորհրդաւոր ազդեցութենէն։

Դարձեալ՝ ուրիշ կերպ ըսելով՝ բառերուն ոյժը յարաբերական է, կամ աւելի բացայայտ ըսենք, արտաբերողին ու լսողին իմացական ու բարոյական վիճակին համեմատութեամբն է։

Ազդեալ բանաստեղծին, որ ներշնչումով և իմացական տեսակ մը ինքնին գործունէութեամբ կուլայ իր ձայնը, բառն ունի այն ներքին ոյժն ազդեցիկ, որ անգիտակից ու հոգետես հանճարի արտայայտածն է։

Փիլիսոփային բառը՝ գիտութեան ու հաստատ համոզումի հանգարտ ու խաղաղեալ ոյժն ունի, իւր հիմնաւոր լրջութեամբ ու լայնութեամբ։

Մինչեւ որ կրած չըլլաս անձնուին նշանակեալ գաղափարին կամ առարկային և կամ զգացումին տպաւորութիւնը՝ չես կրնար ըմբռնել արտասանուած բառին նշանակութիւնը։

Եթէ չգիտնաս ձայնին զօրութիւնը, եթէ արտասանողին գաղափարին դէմ կիսով չափ խելամտութիւնը նախապէս ստացած չըլլաս, եթէ զգացումներդ անոր զգացումներուն բաւականապէս մերձաւոր դիրք մը առած չըլլան՝ անոր գանձը տանձ, հուրը ջուր, հոգին չոգի հասկընալու փորձութեան մէջ կիյնաս անվրէպ։

Անկեղծութիւն, ուշադրութիւն, համակիր պատրաստականութիւն մեծ գործ կը տեսնեն բառերուն ճիշդ իմաստն ըմբռնելու մէջ, մինչ՝ ընդհակառակն՝ այլ ընդ այլոյ նկատումներ, անուշադրութիւն, անսիրելութիւն հոգը պատճառներ են բառերու և ուստի իմաստներու թիւր ըմբռնումին։ Եւ ասկէ՝ հերձուած, հեռ և կռիւ։

Մեր խօսքը՝ բառերուն քերականական կամ տրամաբանական զօրութեան վրայ չէ. հոս ալ ուզղակի սիրտն է որ լծոր դուելով բանականութեան հետ՝ կուսայ ու կըմբռնէ բառերուն ճիշդ կշռովը։

Բառերը՝ ճարտարախօսին բերանին մէջ կը դառնան կըլլան յաճախ տեսակ մը պատրաստական հոս ճարպկութիւն։ ճարտարախօսին նկատեալ բանը կը վարէ զանոնք առաջարկեալ դատին պատշաճութեանն ու իր բարոյական ձուլուածին համեմատ, որ բուն բարիէն վար կըլլայ միշտ։ Դատն ըլլայ արդար, ըլլայ անարդար՝ նոյն իսկ Դեմոսթենի մը չուրթերուն վրայ ամենէն ուժգնն կարծուած բառը չունի այն խոր ու լայն ազդումը, զոր ունի Եսայիի մը, Պօղոսի մը, Փոկիոնի մը կամ Կատոնի մը բերանը։ Կայծակն անդամ՝ առ առաւելն վից գիրով ելուզակ մըն է, որ պակի ճառին մէջ անդամ կը պլպլայ ու կանցնի հարիւ կայծի մը չրջմոլութեամբ, մինչ անգին կայծակն ինք իսկ է բառին ներքեւ թաքուցեալ, որ հրոսող ծափով վառելով արտասանողին չուրթերը՝ կերթայ խարել սիրտերու խորերը, ու վառոյժ անդրադարձութեամբ նոյն թափով նորէն դուրս կը պոռթկայ երթալ վառելու ուրիշ սիրտերու խորերն ալ, ուր դեռ կենդանի մնացած է ակզբնական բանին սերմը։ Եւ արդե՞օք այսպէ՞ս յաւիտենական ճշմարտութիւնը կը յաւերժացուցնէ իր ցոլքը մարդկութեան վրայ։

Ել, Ելոհ, Ատոն, Ելիոն, Եհովա՝ սեմ ցեղերուն մէջ տուած է միտ վեհագոյն և անհաղորդական էութեան խիտ գաղափարն այն արագ ներկայացումով, որ սեպհական է այլամերժ ու ներանձնական հոգիներու և որ մարգարէութեանց ու արեւելեան կրօնական բանաստեղծութեանց մէջ բոյն դրած է սքանչելի պարզութեամբ։

Ասոնք՝ Հելլէն ատոստուն և գիւրաշաղորդ միտքերու, նա արիականներուն մէջ անդամ այդ մեծ գաղափարին արտայայտիչ բառերն՝ իրենց ամենաբարձր հրանգներովն անդամ՝ հարեւանցի ու թեթեւ տպաւորութիւն մը կուտան արուեստագէտ, վիպող, նկարագրող, ուրեք ուրեք խանգալից՝ այլ դուն ուրեք վսեմ, որ բացարձակ գարդն է։ Ց. Գ. Մ.

ՏԻՐԱՑՈՒՆ ՈՒ ԺԱՄԿՈՂԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

Նա հոտաղներու համար նոգեկալ էր, ահարկու, վտանգաւոր, ինչպէս իմը կապաւի ծագուկներուն համար, ինչպէս օձն՝ սոխակի համար։

Իւր հայրը նոյն էր եղած գեղացւոց համար իր գեղապտութեան ատեն, ինչ որ էր որդին մարգագետիններու մէջ։ Հոր տանը՝ նա սոլորած էր, բիրտ, լիրբ և վայրագ կերպով։ Անոր վարքն ու բարքն ուղղելու, յղկելու համար ոչինչ եղած էր, թոյլատրուած էր նորան՝ անուցանել, արմատացնել այն վատ և անբարոյական կիրքերն, ինչ որ ժառանգեր էր իր հօրմէն՝ Նըզրէէն։

Հոտաղներու բէյլը, այսպէս անուանենք զինք, իրօք փոքրիկ պատուհաս մ'էր անոնց համար։ Նորանք, ուր որ չարժուէին, վտակէ առուակէ անցունելու համար, պարտական էին չալկել և ջրերէն անցունել. նա իւր ոտաց կոչիկներն, տրեխներն դեռ չէր քաշած, ձեռն կամ անձրեւի ժամանակ, և ամէն կը հանարէր իրան։ Իւր տաւարներն, արջառներ, երինջներ, հորթեր և ոչխարներ կ'արածեցնէին, կարգաւ, զրեթէ ամէն մէկն իր ժամն ճանչցած էր. քիթ ուքիրին վրայ պիտի վազէին, ուր որ զրկէր զիրենք նորա հրամանը։ Նա կ'ուտէր անոնց քաղած բանջարեղենաց մնացեալն թարմ, անուշ ու խմրլցոն, իր կեսաւուր հացն ոնէն պիտի բերէին, իր տոպրակը չալկէին, մինչեւ անդամ իր նիհար ու տկար հորթուկները, և ով որ հանդիպէր կը պատժուէր, կը ծեծուէր. խաղի ժամանակ, եթէ անյաջող ելնէր, կամ տարուէր, նա չէր խոնարհէր խաղալեաց կանոնին, հա՛ն ալ կը ճնշէր զանոնք և կը ծեծէր, եթէ համաձայնէին ըսել «դուն տարուեր ես»։

Վարմարն թէև այս խմբակին մէջն էր, սակայն ինքը չէր խառնուեր նըզրէի տղու գործոցը, իր կարգմունքին մինակ նուիրած էր բոլոր ժամերը. այսու ամենայնիւ անտարբեր չէր գործուած լրբութեանց դէմ։

Զրկուած հոտաղները կը զլմէին իրեն, կը գանդատէին, մի և նոյն ժամանակ խնդրելով որ չյայտնէ իրենց տրուածները հոտաղբէսին։

Երկար ատեն այսպէս կ'երթար մեր հոտաղներու վիճակն։ Կային ալ, որ թէև կը նեղուէին չարաճճիէն, սակայն այնքան ահարեկուած էին, որ ոչ միայն չէին դանգատեր, այլ կը յարձակէին անոնց վրայ ևս որք կը յանդգնէին բերան բանալ։

Օր մը սակայն հոտաղ ռէսը, նորանց ամենուն էլ պատժած էր. կէսօրուայ խաղէն յետոյ, նա հրամայեց ամենուն, որ իրեն մէյ մէկ փունջ նորածիլ կանկաբերեն, իւրաքանչիւր օր, և երբ՝ անդամալեալի կերպով ընդդիմութեան հանդիպած էր, ձեռքի խարազանովն մէկիկ մէկիկ ծեծեր էր զիրենք, որք լալ խիստ վաղած էին վարմարին քով՝ դեռատան առջև մէկ փունջի քով, ուր սովոր էր նստիլ վարմարն և երգել ու հանդչիլ։

—Վարմար, քու Աստուծոյ սիրուն, էս կարիճի ձեռքէն ի՛նչ ընենք, մեղի դուր ու դադար չի տար, ըսին միաձայն։

Վարմարն չպատասխանեց։

—Չե՛ս խօսա՞ր, կրկնեցին, եթէ դուն ալ կը վախնաս, էնպէս է, մենք կ'երթանք Համբարի տան հօտաղներուն հետ, անոնք մեզ չեն նեղացներ։

—Վարմար զլուխը բարձրացնելով՝ անոնց ըսաւ, սուտ կը խօսիք։

—Վուա, ըսին տղայք, ամէն կողմէն Գորձելյորոց վկայ, օրտանց կ'ըսենք։

—Ցանցանք ձերն էր պատասխանեց նա, շարունակելով իր կարգմունքը։

—Աղբէ՛ր, կրակ իմկնայ մեր տուն, եթէ իրեն վատ ու դէշ ըսեր ենք, վշվացին անոնք, դո՛ւ չես գիտեր կրիան օձին կընա՞ յսեթել։

—Եթէ դուք չուզէք, նա ձեզ չկրնար վնասել, ասաց Վարմարն բարկութեամբ։

—Խելո՞ք ես, ճվճվացին, մարդ իր աչքն կոյր կ'ուզէ՞, կը վախնինք էլ, չենք ազատիր։

—Էնպէս է, յարեց պզտիկ տէրտէրն, անմօրուք քահանան, դուք ամենդ մէկտեղ երեսս մի՛ տաք, հետը մի՛ խօսիք, իր տաւարները ձեր արօտներուն մէջ մի՛ թողուք, զինք մի՛ չալկէք, մի՛ խարազ հետը, նալէթ տուէք. այն ատեն՝ նա կը հեռանայ, կը փախչի ձենէ, և էլ չմօտենար։

—Խաչօր օղորդ կրսէ, նկատեց հոտաղներու միոն, Ցավիկը, իշկեր՝ էնպէս կ'ենենք, ով որ էտ խօսքից դուրս նիայ, իր պուզային (արու, մեծ գամէշ) պէշը կը կտրենք, ու մեր խոտհնձներէն կը քշենք։

Բոլորն երդուեցան, խօսք տուին, և խրատն կատարեցին։

Հոտաղներու բէսը չուտով փախաւ, չմոռնալով անոնց սպառնալ և հայհոյել։

Այն արօտավարն, ուր Վարմար կ'արածեցնէր իր գառնուկներն, սահմանակից էր Ա. գեղի հողերուն, և այդ երկու տափաստաններն իրարմէ կը բաժնէր գետակ մը, իր ալեկոծ, պղտոր ջրերովն։ Ամառներ, երբ որ գետակին ջուրն կ'ցրտնէր, երկու գեղի հոտաղներ կրնային միանալ միմեանց, ծանօթանալ, խաղեր յօրինել, հէքեաթներ, հանելուկներ ըսել, ու լուծել. իսկ աշուն, գարուն՝ երբեք։ Վարմարը՝ մեր հոտաղներու էն աշխոյժ, անձնեայ, զօրընդդէմ և հնարագէտ ընկերը՝ անոնց ամենէն աւելի լաւ վարժուած էր գետակին յորդ ջրերու մէջ լողալ։ Նա ամեն օր պիտի լուացուէր գետակին ջրովը, իր մամիկն ըսած էր—հազար սուրբի ջուր կայ մէջ գառնո՛ւկ.—լողալով լողալով՝ անոնման լուզորդ մ'եղած էր։

Այն ատեն նա 13-14 տարեկանի մօտ էր, գոտով կարիճ պատանի մը։

ԳԵՂԱՄ

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ՄԵՌԱՒ

Երկուքն ալ արցունք թափելով ու կուրծքերնին ծեծելով կողոքէին, մէկը աջ կողմը Աստուածածնի պատկերին առջեւ, միւսը՝ ձախ կողմը՝ Խաչելութեան։

Իրարու ներկայութենէ տեղեկութիւն չունէին, երկուքն ալ խորունկ հաւատքի մը մէջ ընկղմած էին ցաւատանջ հոգիով, ու միտքերնին որ անհուն էակին բարութեանը չուրջը կը յուսաթեւէր, մերթ կը թռչէր հիւանդ երիտասարդին անկողնին քովիկը ու նուազումի մէջ արձան կը կըսրէին, կամ հառաչանք մը, աղաղակ մը արձակելու բուռն փափաքին զսպել կը ճգնէին։

Ասոնցմէ մէկը հիւանդին քոյրն էր. և միւսը՝ նշանածը։

—

Հիւանդը զգլխոցական մ'է, քսաներկու տարեկան կարիճ մը, ամբէ մը ի վեր անկողնին կապած՝ հոգիւ կրնար գլուխը շարժել բարձին վրայ, ու թշուառ մայրը գաւաթ մը ունի ձեռքը որուն մէջ կը ժողվէ գաւկին հոգիին կտրուանքները որ մէն մի վայրկեանի թթած արիւնի կաթիլներուն հետ գուրս կը թափին։

Երիտասարդը հոգին ձեռքին մէջ տեսնելով «մայր, կըսէ, ես ալ քո՛ւ ձեռքդ կաւանդեմ հոգիս... կամաց կամաց»։ Իսկ մայրը ուժասպառ, զրեթէ ա՛լ անկարող բաժակը ձեռքը բռնելու, վար կը դնէ ու երեսը դարձուցած չլի մ'ալ ինք, աղի ու կարմիր չլի մը արցունքի, կը գլորէ ակոսացած երեսն ի վար։

—

Աղնիւ՝ երիտասարդին նշանածը՝ ընդհատ չարժում մը ըրաւ աղօթքի պահուն։ Երիտասարդ մը մտած էր եկեղեցին, «տանը» հասակը, «տանը» պէս հագուած երիտասարդ մը քովէն անցաւ ու Աղնիւ՝ Գրիգորիկը կարձելով քիչ մնաց ուրախութեան յուզուած աղաղակ մը պիտի արձակէր և պարանոցին փաթթուէր, եկեղեցիին մէջ, հոն՝ ուր կը յուսար օր մը ձեռք ձեռքի ու գլուխ գլխի տալ։

Եւ յանկարծ տեսաւ սեւեր հագուած տխուր ու մտազբաղ օրիորդ մը, «Ա՛հ, հառաչեց, Անիկն է... ան չէ՞... այո՛, Անիկն է, ան է, ինչպէ՞ս չեմ տեսեր զինքը»։ Մրմնջեց ու մտանելով թեւէն բռնեց քաշեց, տարաւ հետը խորանին առջեւ. «Եկուր, եկուր, մէկեղ աղօթենք, մէկեղ լանք եկուր»։ ըսաւ ու սարսուռ մը կանցնէր երկուքին մարմինին վրայէն։ Անիկ շուարած և անդիտօրէն կը հակակերպէր անոր անդադար լալով։

—

Գրիգորիկ ա՛լ սկսած էր ատել ամէն բան, սենեկին առջեւ պարզուող ծովը սարսուռի ու գիմացի ժայռերը գերեզմանոցի տպաւորութիւն մը կը թողէին վրան, չոգենաւերու սոյլը Գալաթիէի փողն էր, ու ամէն ձայն խորունկ գերեզմանէ մը կուգար կը հասնէր իր ականջին։

Դառնալով մօրը՝ հարցում մը ըրաւ, որ անոր Ջիգերը ցնցեց և վերիվայր յուզեց սիրտը, «ուր է ըսաւ, քոյրս»

—Եկեղեցի...

—Գիս մինո՞ւկ կը թողու վերջին վայրկեանիս...

—Զաւա՛կս, քեզի համար աղօթելու գընաց, մամ պիտի վառէ քեզի համար։

—Ժամավաճառութիւն է, մրմնջեց ջրթունքներուն ծայրովը և աչքերը փակեց։ Ա՛լ չեր շնչեր։

Խ. ՍՄԲԱՏ

=)(7)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ»

ՀԱՆՐԻ ԿՐԷՎԻԼ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

Տան ճեպ ճերմակ պարեգօտ մը հագած, վանդի ապարանքին մէջ բնաւ սեւ հագուստ չունէր, ձեռնամած, անձկագին արտայայտութեամբ մը, կը նայէր անոր որ իր ամուսինն եղած էր միմիայն աշխարհի առջեւ։ Ինչո՞ւ հոն էր, այդ ժամուն ուր առանձին գտնուելու էին իրենց համար պատրաստուած բոյնի մը մէջ։ Լալոգին գոլովանք մը կը բարձրանար շուրթերուն և աչքերուն։ հոն տեսնելով ան զոր իբրև ամուսին ընդունած էր՝ զայն երջանիկ տեսնելու այնքան մեծ փափագով, սիրոյ փոխարէն սէր ցուցնելու այնքան անկեղծ դիտումով, երբ իր տակաւին վակ սիրտը վերջապէս բացուէր։

—Ցանցանքն իմս չէ, կըսէր ինքնիրեն, եթէ այլապէս չսիրեցի զինքը... Չէի կըրնար։ Ինծի համար սիրելի բարեկամ մըն էր,—չեմ գիտեր թէ պիտի կրնա՞ի սիրելի տարփաւոր մը ըլլալ... Կրնաս բարի, սիրալիր ու հաւատարիմ ըլլալ ամուսնիդ առանց տրիսի զգալու անոր նկատմամբ։—Անշուշտ ես տարփանքի համար չեմ ստեղծուած։ Եւ սակայն, ապահով եմ, երջանիկ կեանք մը պիտի ընէի իր կեանքը։

Պընուսի քայլերուն խղդուկ աղմուկը իր երազանքէն սթափեցուց զինքը։ Արդեն տասն անդամ իրեն զիմած էին հրաման խնդրելու, վանդի տիկին Մոնքլար, ոգեսպառ, անկարող էր պատասխանելու։

—Պահ մը կը հաճի՞ք գալ, տիկին, ըսաւ Պընուսի ցած ձայնով։

Ոտքի ելաւ և անոր հետեւեցաւ տեսակ մը զղուանքով. եղանակը որով անիկա զինքը քննած էր դիակին մօտ, անախորժ տպաւորութիւն մը թողած էր իր վրայ։

Երբ նրբանցքներէն կառաջնորդէր ան, Էմիլ կեցուց զայն։

—Այն սենեա՞կը կերթանք, հարցուց։

—Այո, տիկին։ Փոխանորդը կուզէ տեղեկութիւն մը խնդրել ձենէ։

—Երթանք, ըսաւ մանկամարդ կինը հանդարտօրէն։

Ներս մտաւ. Պոլվէն ապրեցաւ մնաց անոր գեղեցկութենէն, վայելչութենէն, վսեմ պերճութենէն, և յարդանօք խոնարհեցաւ անոր առջեւ. չիպ չիտակ սպասեց, առանց տեսնելու իրեն հրամցուած աթոռը, ստիպելով որ ան ալ ոտքի կենայ։

—Ներեցէք, տիկին, ըսաւ դատաւորը. մէկ բան մը պիտի հարցունեմ ձեզ... առ այժմ։ Հեռուէն կամ մօտէն, ընկերային դասակարգին վերին կամ ստորին աստիճանին վրայ, մէկը որ բնակի կամ ապրի կաններ ունենայ Լաֆալի մէջ։

—Լաֆալ։

—Այո, կամ չրջակաները։ Ադեկ վնասուելով յիշողութեանը մէջ, յետոյ Պոլվէնի երեսն ի վեր նայելով ըսաւ.

—Ոչ, պարոն, այդ քաղաքին մէջ մէկը չեմ ճանչնար։ Երբէք հոն գացած չեմ։

—Շատ լաւ, տիկին, շնորհակալ եմ։ Այսչափ, ըսաւ փոխանորդը ողջունելով։

Տիկինը դուրս ելաւ գլխի խոնարհութեամբ մը։ Երբ հեռացաւ, Պոլվէն Պընուսին նայելով ըսաւ.

—Այն նամակը որ անձնասպանութեան պատճառն եղաւ, անպատճառ յայտնութիւն մըն էր տիկին տը Պօրանի դէմ։

—Զրպարտի՞չ յայտնութիւն մը, հարցուց Պընուսս։

—Այնպէս կը յուսամ, ըսաւ Պոլվէն ցրտութեամբ։

Ե

Բովանդակ Բարիզ որ առջի օրը ներկայ գտնուած էր հարսանեկան արարողութեան, արթննալով իմացաւ Պօլսն հարիւրապետին մահը։ Առտուան մեծ լրագիր մը, կէս գիշերուան իմանալով ապէսը, առաջին էջին մէջ իր ընթերցողներուն ներկայացուցած էր զայն։

Թէատոր Պընուսս շատ բաներ մտածած էր, բայց միտքն չէր, անցուցած գոցել տասերկուքի չափ ծառաներու և նոյնքան ալ զանազան զործերու յատկացուած ստորակարգեալներու բերանը։

Այս անդադանապահութեան արդիւնքը շանթահարիչ եղաւ։ Պօլսն, առտուն ադեցէք։

Էմիլ ծռեց գլուխը, խղճմտօրէն փնտռելով յիշողութեանը մէջ, յետոյ Պոլվէնի երեսն ի վեր նայելով ըսաւ.

—Ոչ, պարոն, այդ քաղաքին մէջ մէկը չեմ ճանչնար։ Երբէք հոն գացած չեմ։

—Շատ լաւ, տիկին, շնորհակալ եմ։ Այսչափ, ըսաւ փոխանորդը ողջունելով։

Տիկինը դուրս ելաւ գլխի խոնարհութեամբ մը։ Երբ հեռացաւ, Պոլվէն Պընուսին նայելով ըսաւ.

—Այն նամակը որ անձնասպանութեան պատճառն եղաւ, անպատճառ յայտնութիւն մըն էր տիկին տը Պօրանի դէմ։

—Զրպարտի՞չ յայտնութիւն մը, հարցուց Պընուսս։

—Այնպէս կը յուսամ, ըսաւ Պոլվէն ցրտութեամբ։

Ե

Բովանդակ Բարիզ որ առջի օրը ներկայ գտնուած էր հարսանեկան արարողութեան, արթննալով իմացաւ Պօլսն հարիւրապետին մահը։ Առտուան մեծ լրագիր մը, կէս գիշերուան իմանալով ապէսը, առաջին էջին մէջ իր ընթերցողներուն ներկայացուցած էր զայն։

Թէատոր Պընուսս շատ բաներ մտածած էր, բայց միտքն չէր, անցուցած գոցել տասերկուքի չափ ծառաներու և նոյնքան ալ զանազան գործերու յատկացուած ստորակարգեալներու բերանը։

Այս անդադանապահութեան արդիւնքը շանթահարիչ եղաւ։ Պօլսն, առտուն ութ օր ամեն խօսակցութեանց նիւթ ըլլալու սահմանուած էր, ինչ բախտ կարենալ ըսել. «Նախ ես տեսայ զինքը։ Ցանկարծ տիկին տը Բոլրէյ կը յիշէ թէ իր այցելութեան պատուակն էր մայրական հոգածութիւն մը. և բազուկները բացաւ։

—Սիրելի աղջիկս, ըսաւ, ինչ սոսկալի վիճակ ձեր վիճակը։ Այս տան մէջ ուր վերջապէս բոլորովին օտար կը սեպուիք, բարեկամուհիի մը պէտք ունենալու էք, որուն կարենաք ձեր սիրտը բանալ։ Համբուրեցէք զիս, աղջորիկս։

Բայց աղջորիկը ամենեւին փափագ չէր զգար սրտագեղում ցոյց տալու։ Համբուրեց սակայն տիկին տը Բոլրէյը՝ երախտագիտութեան պատշաճ չափով մը, և տեսնելով որ տեղի չէր տար, Միկինթոշ մը հըրամցուց։

—Ձեր սենեա՞կն է, հարցուց պարոնուհին, շուրջը նայելով։ Շատ աղէկ է, շատ աղէկ... Քիչ մը մութ են սա գորգերը... Ես կապոյտ ու արծաթագոյն սենեակ մը ունէի, բայց ես խարտեաշ եմ։ Ըսէք նայիմ, Էմիլէ, ինչպէս պատահեցաւ։ Դիտէք թէ կրնաք վստահութիւն ունենալ վրս, գեղեցմանի պէս համբ եմ։ Ներկա՞յ էիք։ Խե՛ղճ աղջիկ, արդեօք ա՛րչափ տառապեցաք։

—Հոն չէր, պատասխանեց Էմիլէ կըրուկ կերպով։

Առջի օրուընէ ի վեր արդէն սորված էր թէ ըստ կարի քիչ խօսելու է. դատաւորին հետ իր կարճ տեսակցութիւնը իր մէջ արթնցուցած էր խոհեմութեան ընդդդներ զորս երբէք չէր զգացած։

—Ուրեմն մինո՞ւկ էր, յարեց տիկին տը Բոլրէյ։ Խե՛ղճ։ Բայց ինչո՞ւ զգչիլ այդ տարճանակներուն։ Ինչ անխոհեմութիւն։ Եւ յետոյ, խօսքը մէջերնիս, չէ՞ք մտածեր որ սպայ մը պարտաւոր ըլլայ տասնկ զենքերու վտանգը գիտնալ՝ զերծ մնալու համար... Չէ՞ք մտածեր, ըսէք։

—Ես բան մը չեմ գիտեր, պատասխանեց Էմիլէ նեղանալու ձեւով մը։ Այդ կարգի գաղափարներու մէջ չեմ կրնար մտնել։ Մէկ բան մը միայն գիտեմ, թէ ետրէկ ամուսնացայ, կէս օրէն ժամ մը ետքը, և թէ իրիկուան ժամը վեցին այրի էի։ Էն ուժգն ցիրկրն անդամ կը ցնցուին։ կը խոստովանիմ, սիրելի տիկին, թէ սաստկ սպառած եմ։

—Կը հակնամ, ըսաւ պառոնուհին առանց չարժելու։ Խեղճ սիրելի աղջիկս, գէթ կրցի՞ք լալ։

—Երբ վիշտ ունենամ, ըսաւ Էմիլէ, չեմ լար։

—Սակայն աչքերնիդ շատ խորը իջեր են։ Սոսկալի՛ բան։ Իսկ տիկին Մոնքլա՞ր ինչ կըսէ այս մասին։

—Սարսափահար եղած է. կը վախնամ որ չաղէկնայ։ Բարեբախտաբար, Ռէյմոնի մէկ բարեկամը կար որ ամեն բան վրան առաւ...

—Ատիկա երանութիւն մըն է արդարեւ։ Երկու կիներ առանձին, ի՞նչ պիտի ըլլայիք, Աստուած իմ։ Եւ ի՞նչ պիտի ընէք։

—Չեմ գիտեր։ Մտածելու ժամանակ պէտք է մեզ։

—Անշուշտ, անշուշտ, վերջապէս հիմակու

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 12/24, 1896

Քաղաքական կացութիւն

ԶԱՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Քրիստոնեական եկած հեռագրեր ու նամակներ Զարին ու Զարուհւոյն առաջիկայ ճամբորդութեան նկատմամբ անատուգութիւն կը յայտնեն։ Զարուհին յոգնութենէ կը դանդաղի։ Արդէն շատ ուժեղ չէ, և ինք որ Ռէնի երկրին մէջ այնքան հանգարտ կ'ապրէր, ամուսնութենէն ի վեր այնքան յուզումներ կրեց որ քանի տարուան փորձառութիւն ստացած կ'երևի մէկ տարուոյ միջոցին։ Թագաւորութեան հանդէսն ինքնին յոգնեցուցիչ ըլլալ զատ, Թոտինգրոյի հրապարակին ծանօթ արկածն իւր մարմին վրայ անջինջ տպաւորութիւն թողած է։ Զարն այնքան հոգածու է Զարուհւոյն առողջական վիճակին որ Եւրոպայ չըլլանն առնոր ընել պիտի չտայ մինչև որ ապահով չըլլայ թէ առողջութիւնը բաւական է տակաւ այնպիսի ճամբորդութեան մը յոգնութեան։—Զարին ի Փարիզ այցելութիւնն անցեալ ուրբաթ Փարիզի երեկոյեան լրագրերուն մէջ պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ՝ իբրև արդիւնք նոյն առաւօտեան նախարարական խորհրդոյ։ Պաշտօնական զեկուցումը կ'ըսէր. «Արտաքին գործոց նախարար Մ. Հանոթօ ծանոյց նախարարական խորհրդին թէ ռուս գործակալ Մ՝ ոը կոչու պաշտօնապէս ծանուցած է իրեն թէ Վեհ. կայսրն Ռուսիոյ, Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ իրեն ուղղուած հրաւէրն ընդունելով, Փարիզ պիտի այցելէ Հոկտ.ի սկիզբը։ Կայսրն ու Կայսրուհին, Անգլիայէն գալով, Շէրպուռ ցամաք պիտի եկեն։ Հանրապետութեան Նախագահին ըլլալիք այցելութիւնը պաշտօնական հանդամանք ունենալով, կառավարութիւնն ինք պարտականութիւն կը ստանձնէ տնօրինելու պէտք եղած միջոցներն ի կարգադրութիւն արարողութիւններուն և հանդէսներուն որք տեղի պիտի ունենան կայսրը և կայսրուհւոյն ի Ֆրանսա ներկայութեան առթիւ։»—Թէ՛ լիքը Ֆօռ Փարիզ Շէրպուռ պիտի ուղեւորի կառավարով մը զոր մահճարձակառավարոց ընկերութիւնը պէտք է Փարիզի շուրջը բանող Գոտի երկաթուղւոյն տնօրէնութեան ներքև դնէ, Սեպտ. 12ին (Ն. Տ.) պատրաստ ըլլալու պայմանաւ, որպէս զի արարողապետները ժամանակ ունենան աչքէ անցուցանելու և պակասները լրացնելու։ Ի Շէրպուռ Նախագահը պիտի երթայ Տէ-բէ-ի որ Լէ՛ զրահաւորն, որով Մանշի ծովուն մէջ ընդ առաջ պիտի երթայ Զարին երբ ռուս նաւատորմին ընկերակցութեամբ դայ Պալմորըլէ (սկզբնական դղեակ Թագուհւոյն)։ Որովհետև Զարին և Զարուհւոյն ի Փարիզ գալատեան պատրաստութիւնք Գոտիի երկաթուղւոյն վարչութեան յանձնուած են, կը մակաբերուի թէ Փարիզ պիտի մտնեն այնպիսի ճամբով մը որ Գուլվառներուն մեծագոյն մասէն անցնին, և ժողովրդեան առաւելագոյն թուոյ մը կողմէ ողջունուին։ Այն յայտարարութիւն թէ Ֆրանսական կառավարութիւնն ինք կը ստանձնէ պատրաստութեանց բոլոր պատասխանատուութիւնը՝ չի նշանակեր թէ ժողովուրդը պիտի արգիլուի իւրանդամութիւնն արտայայտելէ, և Ֆրանսացիք անհամբերութեամբ մեծամեծ ծախքեր պիտի ընեն իրենց տունները զարդարելու և լուսաւառելու։ Բայց զրահանդէսն, Օրիրայի հանդիսական ներկայացումը, հանրային շէնքերու այցելութիւնք, հրախաղութիւնք և մեծ ընդունելութիւնք ամենքն ալ կառավարութեան կողմէ պիտի կարգադրուին։

* *

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Հեռագրաց մէջ երևցաւ որ յորմէ հետէ յայտնի եղաւ Զարին ոչ միայն Վիեննա և Անգլիա այլ և Փարիզ այցելու մտադրութիւնը, Պերլինի մամուլն հոգ կ'ընէր որ մի՛ գուցէ զանց ընէ զՊերլին և միայն գերմանական բանակատն այցել բաւ համարի։ Հիմա Բէօ-Ինէ Զայտոնէ այսպէս գրող Պերլինի թերթերը կը պախարակէ, կէս-պաշտօնական յօդուածով մը այս կարծիքն յայտնելով թէ երբ Ռուսիոյ Կայսրը գերման Կայսեր կ'այցելէ անոր բանակին մէջտեղ, պաշտօնական արարողութիւններու և զինուորական հանդէսներու առթիւ, տարօրինակ դժուարահաճութիւն կ'ըլլայ թերութիւն մը նշմարել այսպիսի այցելութեան մէջ։ Ո՛չ ուրիք գրուած է, ո՛չ ալ աւանդական սովորոյթ մ'է որ գերման Կայսեր հիւրերն իրենց այցերը Պերլինի մէջ կատարեն։ Արդէն Զարին ու Զարուհւոյն ի Սիլեզիա այցելն և ոչ Պերլին՝ մամանակատութեան արդիւնք է, զի եթէ Ռուսիոյ վեհապետը Պերլին գալիք ըլլար, Վիլհէլմ Կայսր աշնան համար ըրած բոլոր կարգադրութիւնք կ'աւրուէին, որովհետև աշնան Սիլեզիա դտնուելու և հոն գերման բանակին տարեկան մեծ ռազմախաղերը դիտելու և տնօրինելու համար ի վաղուց կարգադրութիւններ ըրած է։— Բէ՛ինէ Զայտոնէ այս ներշնչեալ խօսքերէն կը հասկցուի թէ Զարն և Զարուհին մտադիր չեն Պերլին գալ։ Եթէ Վիեննա, Փարիզ, Պալմորըլ երթալէն եաքը Զարն ու Զարուհին Պերլին չգան, Բէ՛ինէ Զայտոնէի պաշտօնական բացատրութիւններուն հակառակ, Գերմանք ոչ սակաւ պիտի տրտնջան, կ'ըսուի միւս կողմէն։

ԻՏԱԼԻԱՆ կառավարութիւնն 30,000 զօրք կը պատրաստէ ի հարկին Հապէշստան զրկելու համար, ի զգուշութիւն այն պատահականութեան դէմ որ Հոկտ. ամսուն մէջ վերջնական խաղաղութիւն չկարենայ կնքել, և Հապէշներն այս անգամ յարձակողական սկսին։ Եմենիկիոյ իտալական գաղթական պաշտօնէութեան հրաման զրկուեցաւ պէտք եղած ուտեստը պատրաստ ունենալ այն թուականին։

ԵՐԿՈՒ ԾԵՐՈՒԿՆԵՐԸ.—Անցեալ շաբաթ օր Լի-Հունկ-Զանկ յատուկ կառավարով Զեդքը դնաց, անտի կառավարով Հարբին, ի տեսակցութիւն կատարելու։ Թէև անդ՝ նախկին վարչապետը տասն տարու աւելի մեծ է քան չինացի փոխարքան, բայց անկէ աւելի գործունեայ կ'երևէր, խօսակցութիւնն աւելի վառվռուն էր, և յայտնի է թէ անկէ աւելի մարդանք կ'ընէ ամեն օր, և անկէ աւելի միտք կը յղնեցնէ իւր դրական աշխատութեանց պատճառաւ։ Երկար խօսակցութիւն մ'ունեցան, գլխաւորապէս քաղաքական գործերու վրայ։ Կառքով եկած և դացած պահուն Լի սիրալիր ընդունելութիւն դտաւ շրջակայ ժողովրդէն։ Անցեալ կիրակի զուարճական պտոյտ մ'ըրաւ Ուինբրիկը լիճը։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶՈՒԱՆՈՐԱ. — Եւրոպոյ ամէն վեհապետք և Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահը խնդակցական հեռագրեր զրկեցին Սեւ Լերան Նիբոլա իշխանին՝ անոր աղջկան նշէն իշխանուհւոյն Նարբոնի իշխանին հետ նշանախօսութեան առթիւ։ Իտալեան քաղաքապետութիւնն ալ շնորհաւորական հեռագրեր զրկեցին Զէդինեէ։

Մ. ՄԷԼԻՆ ֆրանսայի վարչապետն հիւանդացեր է։

Մ. ԱՆՏՐԷ Շուեյտացի օդանաւորդն ետ կեցաւ իւր ահագին օդապարիկով Հիւսիսային Բեւեռն երթալու խորհուրդէն։ Ուրեմն, անոր անցքին ի զուր պիտի սպասեն հիւսիսային երկրայ ընակիչներն, որոց ամերիկեան, քանատեան, ռուսական, շուեդական և նորվեկեան կառավարութիւնք շրջաբերականով պատուիրեր էին ուշադրութիւն ընել և եթէ այնպիսի մեծ օգտակարիկ մը տեսնեն, լուր տալ կամ օգնել՝ ի հարկին։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻՍՅ. ՆԱՀԱՆԳԻՔ.—Ուաշինկդընի կառավարութիւնը կարեւորութիւն տալ չի թուիր այն լուրին թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը գրամական մեծակալ հատուցում պիտի պահանջէ Ամերիկայէն՝ Բուպա կամաւոր, զէնք ուռազմամթերք զրկուելուն առթիւ։ Կարծուի թէ այս սպառնալիքն ընելով Մադրիտի կառավարութիւնը կ'ուզէ առաջքն առնուլ նորանոր օգնութեանց որք ճամբայ պիտի հանուին Մ. Նահանգներէն։ Բայց ամերիկեան կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ ինք պարկեշտօրէն ամեն միջոց ի գործ դրած է կամաւորներու և օգնութիւններու առաքումն արգիլելու համար, երբ կանխաւ լուր տրուած է իրեն։ Արդէն 1885ին Մր. Պայարտ, Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը, պաշտօնապէս յայտարարած էր սպանիական դեսպան Ս. Պալէրայի թէ կամաւորներն և օգնութիւնները դանել և մատնանիշ ընել Սպանիոյ կը պատկանի։ Եթէ Սպանիոյ կողմէ մատնանիշ ըլլալէն ետքն ամերիկեան կառավարութիւնը կարելի ի գործ չդնէ անոնց մեկնումն արգիլելու համար, պատասխանատուութիւնն այն ատեն կը ծագի։ Անգլիա Ալոֆոյի խնդրոյն մէջ պատասխանատու եղած էր, զի Հիւսիսայնոց դեսպանին կողմէ իրեն եղած զեկուցման համեմատ չէր գործած։

ՁՕՐ. ՎԱԼԻՍ (և ո՛չ թէ Զօր. Հէօշ) խաղեան կառավարութեան կողմէ լիազօր պատգամաւոր պիտի երթայ, Մենելիք թագաւորին հետ հաշտութեան համար բանակցելու։

ՖԻԼԻԲԷՆ կղզեայ ընիկները, մասմը Սպանիացւոց հետ միացած, ապստամբեցան սպանական իշխանութեան դէմ։ Ասիկա Մադրիտ ծանոյց Ֆիլիբեան կղզեայ սպանիացի կուսակալն ինքը։ Կառավարութիւնն ալ անոր հեռագիրն հաղորդելով ի Խորհրդարան, յայտարարեց թէ ապստամբութիւնը չսաստկանալու համար պէտք եղած միջոցները փութով պիտի տնօրինուին։ Բուպայի խնդրոյն վրայ Ֆիլիբեան կղզիներուն խնդիրն ալ աւելնալով, ոչ նուազ զբաղում պիտի պատճառէ Մադրիտի կառավարութեան։ Ֆիլիբեան աբքիպեղագոսին բնիկներն ստէպ կ'ընդվզին սպանիական իշխանութենէն որ արդէն շատ զօրաւոր չէ այն հեռաւոր կղզիներուն մէջ։

ԲՈՒՌՆ ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐ վերջին օրերս տեղի ունեցան Հարաւ. Ֆրանսայի և Իտալիոյ այլ և այլ կողմերը։ Սաստիկ տաքերէն ետքն յորդառատ անձրևներ եկան՝ բուռն մրրիկներու հետ օրք շատ չէնքեր կործանեցին թէ քաղաքներու և թէ գիւղերու մէջ, գետեր յորդեցան և շատ մը դաշտօրայք ջուրերուն տակ ծածկուեցան։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ մէջ օրուան խնդիրն է հետեւեալ զայթակղական դէպքը.— Բանի մը շաբաթ առաջ դեռատի հարուստ աղջիկ մը, Օր. Եոանիտա, նչանուեցաւ Պուքրէշի մէջ հաստատուած հանրածանօթ ճարտարապետի մը։ Որովհետև կէս միլիոն ֆր. դրամագիտ ունի, ժան Ֆուրժոն անուն անձն աչք տնկեց դրամին, խորհեցաւ առեւանգել աղջիկն, այն յուսով որ գայթակղութեան առաջքն առնելու համար աղջկան ծնողք կը հաւանին իւր ամուսնութեան։ Ֆուրժոն ընտանիքն այս խորհրդին հաւանեցաւ, և ժանի քսյրեր մին, Օր. Ռոզա, որ Օր. Եոանիտի բարեկամներէն էր, մեղսակից դերն ստանձնեց։ Համոզեց օրիորդն իրեն հետ պտոյտի ելնելու մոտակայ անտառի մը մէջ։ Ֆուրժոն կառքով կը սպասէր։ Օրիորդը բռնեցին, կառքին մէջ դրին, և ակնոց չկախելով աղջկան աղտղակներուն և ընդդիմութիւններուն, Ֆուրժոն ի Տիման իւր գեղջկական բնակարանը տարաւ ազիկն։ Սոր անհետացումը չուտով դիտուեցաւ և իմաց տրուեցաւ ոստիկանութեան։ Որովհետև Օր. Ռոզա անհետացող աղջկան հետ էր, ոստիկանութեան կասկածները կեդրոնացան Ֆուրժոն ընտանիքին վրայ։ Տիմանի գիւղային տունը կոխուեցաւ։ Ի սկզբան ժան Ֆուրժոն ոստիկանութեան թող չտուաւ ներս մտնել, բայց երբ ոստիկանութիւնը դուռը կոտրեց ներս մտաւ, ժան անտառ փախաւ։ Սենեկի մը մէջ Օր. Եոանիտ գտնուեցաւ ահաբեկութենէն զրեթէ խելայեղ, երեսները սկըրտուած, հագուստները պատառ պատառ, իբրև հետեւանք իւր կատաղի պայքարին իւր անզգամ առեւանգողին հետ։ Աղջիկն ազատելէն ետքն, ոստիկանութիւնն անտառին մէջ չարաքսնչ հլածեց, և երկար փնտռտուքէ մը ետքը գտաւ ձերբակալեց, ինչպէս և անոր մայրն և քոյրն, որք Պուքրէշ տարուեցան ու բանտարկուեցան։ Երկու կողմերուն հարստութեան և ընկերային դրեց կարեւորութեան պատճառաւ, այս գայթակղական գործ ոստիկի հետաքրքրութիւն կը շարժէ Պուքրէշի և բովանդակ Ռումանիոյ մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼԻ ՀՈՒՆԿ-ԶԱՆԿ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Օգստ.—Սէր Լոռէ. ամերիկեան շոգենաւով Լի-Հունկ-Զանկ այսօր ճամբայ կեաւ դէպ ի Միաց. Նահանգներն, ուտեց Բանտայի և Ճաքոնի ճամբով պիտի դառնայ Չին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՀՌՈՄ.—Կառավարութիւնը Խորհրդարանն պիտի խնդրէ կրկնապատիկ տարեկան եկամուտ Նեբուլիի իշխանին, որպէս ամուսնութիւնն ի մտոյ պիտի կատարուի։

—Զօր. Վալիս սեպտ. 10ին պիտի մեկնի Մեսլնայէ՝ հաշտութեան համար բանակցութեան երթալու Մենելիքի քովն։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԱՐՇԱԻԱՆԸԸ

ԳԱՀԻՐԷ.—Ֆրանսական Գործակալութիւն մը կը հեռագրէ թէ Տոնկոլայի վրայ արշաւանքին պատրաստութեանց համար ցարդ յիսուն միլիոն ֆր.ի աւելի ծախք եղած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՔՈՄԷՐՍԻ.— Տեղւոյս երեսփոխան և նախկին նախարար Մ. Բօէնքառէ այսօր մեծ ճառ մը խօսելով, Մ. Հանոթոյի արտաքին քաղաքականութեան շատ հաւանեցաւ։ Ցանձնարարեց ամեն կառավարական հանրագիտակներուն, որ համախմբին միանան վարչապետ Մելինի շուրջ, որոյ իմաստուն քաղաքականութիւնը պիտի նուիրագործուի ի մտոյ Զարին այցելութեամբ, որ մեծ կարեւորութիւն ունեցող դէպք մ'է։ Մ. Բօէնքառէի ճառը բաւ ընդունելութիւն դտաւ։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

ՐԻՕ-ԵԱՆԷՅՐՕ.—Արժանդինի ծովեզերքէն 400 մղոն բացն ընկղմեր է Վիլէյրոյէն-ֆէլտ շոգենաւն, և 14 հոգի խեղդուեր են։

ՏԳԳ. ՃԷՅՄՍԸՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բանտին մէջ Տրդ. Ճէյմսը կը զբաղի մանրամասն մէկ պատմութիւնը զրելու Թրանսվալի դէպքերուն որոց մէջ ինք մաս ունեցած էր։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ Գ.

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Երէկ ի Զարսքոյէ Սելօ տեղի ունեցաւ բացումն այն յիշատակարանին որ կառուցուած է ի պատիւ Ա-լեքսանդր Գ.ի, հայր Նիքոլա Բ.ի։

Բերայի կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանը, նոյնպէս Էսատեան վարժարանի մէջ մասնաճիւղիս վերաբերող դասերը պահելով հանդերձ՝ տրամագրելի ժամանակ կունենամ ուրիշ թաղերու ուսանողաց ալ աւանդելու հետեւեալ կարեւոր դիտելիքները.

Վաճառականական առմոնք,
Տամարական-Բիւ—, —պարզ և բրնկնակ—
Առեւտրական հաշուապետարիւն և
Թղթական գրագրութիւն։

Պէտք ունեցող վարժարանաց հոգաբարձութիւնք կամ տնօրէնք հաճին հաղորդել տեղ իրենց հրամանը։ Հասցէ՝ Էսատեան վարժարան, Բերա. կամ Պահճէ Գարու Զ. Թորոսեան գրատունը։

5—5 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԱՋԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Առժամանակեայ Խառն Ժողովն այսօր ի նիստ կը գումարի Ղալաթիոյ Ժողովարանին մէջ՝ Նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղապահ Սրբազանին։

Առժամանակեայ Խառն Ժողովոյ որոշմամբ՝ մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց քարոզչաց և Թաղ. Խորհրդոց ու Դաւառ. Առաջնորդաց ուղղուած է հետեւեալ Շրջաբերականն, որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Առժամանակեայ Խառն Ժողովոյ այս օրուան նստին մէջ տրուած որոշման համաձայն՝ կարեւոր դատեցինք հաղորդել Ձեզ այն բարձր խօսքերն, որք մեր Օգոստափառ Կայսեր շրջանէն բղխած՝ հաղորդուեցան մեզ, երբ գացած էինք ի կայսերական պալատն՝ յաս դահոյից Նորին Վեհափառութեան մատուցանելու մեր շնորհակալիքն, Տեղապահական պաշտօնին հաստատութեան առթիւ։

Ահաւասիկ Նորին Վեհափառութեան բանախօսութիւնը.

«Իսպանիոն ու Հայերն արժանայիշատակ Սուլթան Օսմանի օրէն ի վեր իրերաց հետ իբրեւ եղբայր կենակցեր էին։ այս վերջին ատեններս որ և է կերպով անոց մէջ յառաջ եկած այնքան ցրտութիւնը ինձ մեծ վիշտ պատճառեց։ Իսկ վերջին ընտրութեամբք Հայոց ազգն հաստատեց թէ՝ չար դիտաւորութիւն մը չունի։ Տեղապահը թող ջանայ Հայոց և Իսլամաց մէջ վարեմի սէրն ու հաւասարութիւնը վերահաստատելու, վասն զի երկուքն ալ իմ զաւակներս են։ Հայոց ազգը թող վստահ լինի որ իմ կայսերական համակրանքս՝ միշտ պիտի տարածի իր վրայ. գիտէ ինք (տեղապահն) թէ՝ ինչ եղանակաւ պիտի կատարէ իր պարտականութիւններն։»

Կը տեսնէք որ Նորին Կայսերական Վեհափառութիւնը կը բարեհաճի յիշել իր վաղեմի հայ Ժողովուրդն՝ որ այնչափ գարերէ ի վեր սրտագին ապաւինած կը գտնուի Օսմանեան Գահուն։ Պարտաւոր եմք յաւելուլ որ Կայսերական կառավարութիւնն թարգման Նորին Վեհափառութեան սոյն թանկագին զգացմանց՝ փութացած է բացորոշ հրահանգներ ուղղել առ դաւառական իշխանութիւնս, որպէս զի ընեն ինչ որ անկ է իրենց՝ վերահաստատելու համար Ժողովրդեան զանազան դասերուն, և ի մասնաւորի Իսլամաց և Հայոց մէջ վաղեմի վստահութիւնն, և բառնալու այն ամեն արգելքներն՝ որ ցարդ խանգն եղան երկրագործական, վաճառականական և առեւտրական գործառնութեանց, և միով բանիւ ապահովելու ամենուն՝ օրինաց պաշտպանութիւնն և կայսերական իշխանութեանց հոգածութիւնն։

Հետեւարար կաղաչեմք որ մէ՛ Ձեր և թէ՛ Ձեր իրաւասութեան ենթակայ Եկեղեցեաց մէջ ընթեռնուք մեր շրջաբերականն, որպէս զի բարձրաձայն հռչակուի Նորին Կայսերական Վեհափառութեան այս ուեռաւոր բանախօսութիւնը, և միանգամայն իւրաքանչիւրս ամենապարագայի մէջ մերնախահարց օրինակին հետեւելով՝ ի գործ դնէ ամեն նախազգոյշ միջոցներ՝ որք կը ծառայեն Տէրունական վստահութիւնն անխախտ պահելու, զի այնու միայն կարելի է Իսլամ՝ ժողովրդեան հետ հաստատել եղբայրական յարաբերութիւն և ընդունիլ Կայսերական Իշխանութենէն զեղն ու գարմանը, դիմելով անոր բարձրագոյն խընամից։

Մնամք աղօթարար
Պ-որբ-ի-ա-ն տեղապահ
ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՈՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

31 Յուլիս 1896

Ազգ. Պատրիարքարանէն հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

«Ազգ. Պատրիարքարանի դիւանատան կողմէ՝ ըստ հրամանի Բարձրաբանորհ Տեղապահ Սրբազան Հօր՝ կը ծանուցուի թէ Նորին Սրբազնութիւնն յետ այսորիկ այցելութիւններն պիտի ընդունի երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերն, կէս օրէ վերջ, հետեւապէս կը խնդրուի այս մտօք հարկ եղած զեկուցումն ընել Ձեր պատուական թերթի միջոցաւ։»

10 Օգոստոս 96 (Կնէ+)

Մէչտուճեան վարժարանի ամավերջի հրապարակային քննութիւնները յաջող կերպով տեղի ունեցան չարթուս և աւարտեցան երեքշաբթի օր։

Վիճակագրացները և վկայականները պարզ և վայելուչ հանդէսով մը բաշխուեցան հինգշաբթի առաւօտ, ի ներկայութեան վարժարանիս ուսուցչաց դասուն և ծնողաց ոմանց։

Մէչտուճեան վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներն են՝ Պարոնյաք Մանուել Էնֆիէճեան և Կարապետ Տ. Սէրլեմէրտի։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԹԱԷԻՑ, 10 Օգստոս

Ձեր Պատ. Թերթին մէջ հանդիպեցայ կարդալու Տիկին Մատակեանի մէկ օգտակար գրութիւնը՝ որուն մէջ կը ջատագովէր նաև Սկիտարի Ս. Խաչ վարժարանի մէջ առաջին անգամ ըլլալով հաստատուած Սրուեստանոցի գրութիւնը և օրինակ ցոյց կուտար ուրիշ թաղերու ևս։

Պարտք կը սեպեմ ճշդելու սա կէտը թէ Ս. Թարգմանչաց վարժարանի Պատ. Խնամակալութիւնը արդէն վաղուց ծրագրած և վերջապէս հիմնած է Սրուեստանոց մը, որուն մէջ այս տարի միայն ստացագարդութեան ճիւղը աւանդուած է շնորհիւ Պ. Երուանդ Սահակեանի անձնուէր դասախօսութեան։

Օրթաքէօյ, անցեալին պակիներուն վերայ պառկած յոգնած մը չըլլալով, կը ջանայ պահել միշտ այս տեսակ հաստատութեանց առաջնութեան հաճոյքը։

ԹԱՂԵՈՍ ՄԸ

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԲԵՐԱՅԻ Ս. Զ Դ

Թագիս ազգ. վարժարանաց կրթ. Խնամակալութիւնն կը փութայ ծանուցանել թէ՝ Բերայի Նարեկեան և Բանկալթիի Լուսաւորչեան Մանկապարտէզներն, Ֆերիկեղի Մեսրոպեան և Տօրպա-Տէրէի Արշակունեաց Նախակրթարաններն պիտի բացուին ամսոյս 20ին, երեքշաբթի, նոյն օր պիտի ընդունուին աշակերտք և աշակերտուհիք ի վարժարան։

Ոնտի կը խնդրուի պատ. ծնողներէ որ հաճին ամսոյս 15, 18 և 19, հինգշաբթի, կիրակի և երկուշաբթի օրերը ներկայանալ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ խորհրդարանը, առաւօտեան ժամը 1-3 և իրենց որդւոց վարժարան ընդունուելու համար մտից տոմսը ստանալ։

Էսատեան վարժարանի, յետ ամառնային արձակուրդի, վերաբացման օրը յատուկ ազդարարութեամբ պիտի ծանուցուի։

* *

Բերայի մանկապարտէզներու համար վարժուհիներ պէտք ըլլալով՝ կը խնդրուի որ մանկապարտէզի վարժուհիութեան պաշտօն յանձն առնուլ փափաքողներն՝ իրենց վկայական ի ձեռին դիմեն վարժարանաց կրթ. Խնամակալութեան յառաջիկայ կիրակի առաւօտ, ժամը 2էն մինչեւ 4, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ խորհրդարանը, իրենց պայմաններու մասին բանակցելու։

ԿՐԹ. ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Վարժարանաց Բերայի

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՖՊԻ, Խուլիս, 20 Յուլիս

Պատ. անձին կը համարիմ հրապարակային շնորհակալիքս յայտնել, զաւառացի աղքատ ուսանողաց համար դասագիրք հաւաքելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովին անդամաց որք Ֆրիի Խուլա գիւղի անառնախանձելի վիճակի մը ենթարկուած վարժարանիս կարօտ աշակերտներն ալ կարող ազգայիններու ուշադրութենէն չվրիպեցուցին։

Պոլսէն զրկուած ցուցակին 393 կտոր գիրք նշանակուած էր, բայց մենք 391 կտոր գտանք ընդ ամենը. Կիրեւի թէ այս փաքրիկ սխալը անուշադրութեան մը հետեւանքն է։ Հաճեցէք, Խմբագիր Տէր, գիւղիս ազգատ ուսանողաց երախտեացը թարգման ըլլալ, և խնդրելով Աստուծմէ կար և կարողութիւն,

Մնամ Աղօթարար
ՓԱՌՆԱԿ ԳԱՆԵ. ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ
(Քպէ Խուլա-Գիւղ)

Հեռագրական շաբաթ

ՄԷՔՎԱՈՒՏԻ հանդէսը շաբաթ օրը մեծ շքով տեղի ունեցաւ։ Վեհ. Սուլթանը ժամ 5½ին Համիտիէ մզկիթը գնաց, որուն քակին մէջ բարեւի կեցած էին նախարարք և քաղաքային ու զինուորական բարձրատիճան պաշտօնատարք՝ ամենքն ալ համազգեստով։

Ն. Վեհափառութիւն մզկիթ մտնելուն կատարուեցաւ միջօրէի աղօթքը. յետոյ տեղի ունեցաւ Մարգարէին ծննդեան գրքին ընթերցումը։ Այդ միջոցին կայս. պատասան մառնոպատ Օսման պէյ մատոյց Վեհ. Սուլթանին՝ Մէկվուտի օշարակն և ուրիշ պաշտօնատարներ ալ նախարարաց ու բարձրատիճան պաշտօնատարներու։

Բ. Դրան արարողապետ Թէբրուլ պէյ և նուիրական վայրերու Թարգման Ահմէտ Սիա պէյ՝ արարողապետ Մլուենիր փաշի առաջնորդութեամբ՝ պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և մատուցին Մէջքէի Էմիր Շերիֆ Ամիրբէֆիգ փաշի մէկ գիրն և Մէջքէի Շեյխին կողմէ զրկուած սրմանները։

Հանդէսն աւարտելէ յետոյ Վեհ. Սուլթանը կայս. պալատան առջեւի քաշքը գնաց, ուրկից դուռնց ներկայ եղող հեռաւոր ու հեծեալ զօրաց կողմէ կատարուած զօրահանդէսը, որուն մասնակցեցան նաեւ Համիտիյէ հեծելազօրքերէն երկու գումարտակներ։

* *

Բոլոր զինուորաց ինչպէս նաեւ ժողովրդեան օշարակներ ու շաքարներ բաշխուեցան։

* *

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմօֆ, Նէ-Երբ Հէրբլոթի ու Պերլիներ Թաղեպլոթի թղթակիցները և մէկ քանի օտարազգի հիւրեր։

* *

Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Մէվլուտի տօնին առթիւ շաբաթ օրն ազատ արձակուեցան այր ու կին 63 բանտարկեալներ, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած էին։

ԿՐԷՏԷ. — Եւրոպական լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ՝ կըսէ Իգիպտ, Կրէտէի կուսակալ Ճորճի փաշան հրամանաւ քաղաքները քաշուեցան այն գիւղերը, որք խարազութիւնն ու կարդապահութիւնը պահպանելու համար գիւղերն ու այլ տեղեր կը դանուէին։ և թէ այդ որոշում ցոյց կուտայ որ չվերթութիւնք հանդարտած են։

— Վանի Զիհնի փաշա, որ կայս. Իրատէի մը համաձայն Կրէտէ գացած էր յատուկ պաշտօնով, մինչև մէկ շաբաթ պիտի աւարտէ իր պաշտօնը։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԵՐՈՍԱԿՆԵՐ. — Սոֆիայէն օգոստոս 18 (Ն. Տ.) թուականաւ հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած է Եւրոպական լրագրոյ՝ հերքելով այն չափազանցեալ հրատարակութիւններն, որք կը վերաբերին, կըսէ Սաղոնիկ, Սելանիկի ու Մանաստիրի նահանգաց մէջ հրոսակաց դէպքեր տեղի ունենալուն։

«Երէկ հոս գրոյց եկած էր թէ Բէօսթենիլ գաւառի չրջակայքը՝ սահմանագլխոյն վրայ՝ նորէն հրոսակներու ընդհարում մը տեղի ունեցեր է։ Սիքոպոս լրագիրն ալ հրատարակած էր թէ օսմանեան զինուորք սահմանագլուխն անցնելով, գնդապետ Բէնէֆը, հարիւրապետ մը և երեսուն զինուորներ սպաննուեր են։ Պատերազմական նախարարութիւնն այդ հրատարակութեան վրայ տեղեկութիւն ուզեց։ Վերոյիշեալ գնդապետ Բէնէֆ հեռագրաւ պատասխանեց թէ այդ գրոյցներ բոլորովին անհիմն են և թէ այդ թուականներուն սահմանագլխոյ մեսոնէ դէպք չէ պատահած։»

ՀԵԼԼԷՆ ՀՐՈՍԱԿՆԵՐ.—Աթէնքի լրագիրք հրատարակած էին թէ հելլէն հրոսակներ ապստամբութիւններ գործած են Սելանիկի ու Մանաստիրի նահանգաց մէջ, սակայն, կըսէ Իգիպտ, Թանի մէջ հրատարակեալ նամակի մը մէջ կը կարդանք թէ հելլէն հրոսակներն, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, այնպիսի վիճակի մը վերածուած են, որ անկարող են ոչ է ապստամբութիւն ի գործ դնելու. հետեւաբար այդ հրատարակութիւնք երեւակայութեան արդիւնք են։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ.— Ռուսական, գերմանական ու իտալական դեսպանք և անգլիական ու ֆրանսական դեսպանատանց գործակատարք չաբաթ առաւօտ Պէշիքթաշի գացին՝ ուստրիական դեսպանատան ամբարանոցն և այցելութիւն տուին դեսպան Պարոն ֆոն Բուլիէին։

ՁՈՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.— Փարիզէն Օգոստոս 22 թուականաւ (Ն. Տ.) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, կըսէ Իգիպտ, նոյն օրը զրոյց մը եկեր է, որուն համաձայն Ռուսիոյ Զարը՝ Ճենովայի մէջ Իտալիոյ թագաւորին հետ տեսակցելէ յետոյ, Աթէնք պիտի երթայ և անկից ալ Կ. Պոլիս պիտի դայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալութեան տրամադրութեանը տակ զրուած Շէրէֆ Բէյն ու Սուրէյա չորեսեաներն, այդ նահանգին ծովեզերքը քննելու համար ուղեւորութիւն մը կատարելով, ոչ է դէպք մը չեն տեսեր և երեք—չորս օր յետոյ Սելանիկի նաւահանգիստը վերադարձեր են։

ԵՐԵՍՈՒՌՆ ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐԴԻ փոխառութեան, իբրեւ փոխարէն ցոյց տրուած ծանօթ հասոյթներէն, որոնց գանձումը յանձնուած է Հանրային Պարտուց վարչութեան, 1304 տարւոյ Սեպտեմբերի սկիզբէն մինչև 1312 տարւոյ Յուլիսի վերջը 110,190,778 զրուշ յանձնուած է Օտ. Պանքային ի հաշիւ Տէօյչ Պանքի։ Արմտեաց տասանորդէն և զրաշմաթուղթի սպառումէն գաս ուրիշ տուրքերու գանձումէն ալ՝ հարիւրին հինգի հաշիւով 3,759,169 զրուշ վար զրուած է։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Թաղապետութեան Գ. շրջանակին արկղակալ Սաֆվէթ պէյ, ծրագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկեր է օտար երկիրներէ բերուած ոգելից ըմպելիներու իւրաքանչիւր չիլին վրայ հինգ փարանոց զրոշմաթուղթ փակցնել՝ ուրկից տարեկան չորս հազար ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյանայ երմտական գանձուն։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն այդ ծրագիրը զրկեց Երմտական Նախարարութեան։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը հրահանգ զրկելով ամեն կողմ ծանոյց թէ այն դատաւորներն ու պաշտօնեաներն, որք առանց օրինաւոր արդելքի մը պատճառ ըլլան դատերու յետաձգման, պէտք է դատաստանի ենթարկեր։

Պ. ԿՈՒԻՏՕ ԿՈՒԻԶՔԻՕԼԻ, իտալական անդամ Հանրային Պարտուց վարչութեան, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ Իտալիէն, ուր կը գտնուէր ժամանակէ մը ի վեր։

«ԲԵԼԼԷՆԿԸ ՏԷՐԵԱ» թերթիկհալածին յատուկ ինքնաթիռները՝ կայս. Իրատէ մը համաձայն՝ Քրուբի զինագործարանէն պիտի բերուին։

ԹԷԼԷՔ ՊԱՇԻի հանրային պարտէզին առջեւ ոստիկանութեան պահականոց մը պիտի չենուի, որուն համար 118,000 զ. ծախք հաշուած է։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.— Հանրային Պարտուց վարչութիւնն որոշեց զրոշմաթուղթերն ուրիշ տեսակ թուղթի վրայ և ուրիշ տեսակ մելանով տպագրել։ Ատոր համար նմոյշներ զրկուեցաւ Երմտական Նախարարութեան։

— Հանրային Պարտուց վարչութիւնը նկատելով որ վաճառատանց ոմանց ապակիներուն ու դուռներուն վրայ դրուած ծանուցմունք երկու փարանոց օրինական դրոշմաթուղթը չունին, զրեց ձեռնհաս իշխանութեան որպէս զի այդ ապօրէն ընթացքն արգիլելու համար ոստիկանութեան պաշտօնեաներն ալ ամենայն և եթէ առանց դրոշմաթուղթի այդ կարգի ծանուցումներ տեսնուին, հարկ եղած տուգանքը գանձուելով զրկուի Հանրային Պարտուց վարչութեան, ուրկից գումար մը պիտի յատկացուի գանձողներուն։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց Նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով ամեն կողմ ծանոյց լաւ հսկողութիւն կատարել՝ որպէս զի վկայական չունեցող անձինք բժշկութիւն, դեղագործութիւն և այլն չընեն։ Միւս կողմէ Դատական Նախարարութիւնն ալ այդ մտօք հրահանգ տուաւ ընդհանուր դատախազներուն։

ԳՕՍՕՎԱՅ նահանգին մէջ անցեալ Մայիս ու Յունիս ամիսներուն 1397 ծնունդներ ու 870 մահեր պատահեր են։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէկ քանի տեղերուն մէջ այս տարի օդերու տաքութեանը պատճառաւ խոզկողինը հարիւրին վաթսուն պակաս պիտի ըլլայ՝ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։ Զինապատուղն ու ձէթն ալ այս տարի պակաս են։

ՔՈՂԵՐԱ.—Անցեալ հինգշաբթի օր Աղեքսանդրիայի մէջ քոլերաէ 10 դէպքեր և 8 մահեր պատահեցան, Դահիրէի մէջ՝ ոչինչ և ուրիշ տեղերու մէջ՝ 84 դէպք, 63 մահ։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅի օսմանեան հիւպատոսարանն ընդարձակ ծրագիր մը զրկելով ցոյց տուած է այն եղանակն, որով պէտք է պատրաստուին Թուրքիէն Ֆրանսա զրկուած կապերտներն ու վազրի մորթերը։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ Առեւտրական Սենեկակին։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ. — Երմտական Նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղար Նուրբէտտին պէյ արտօնութիւն խնդրեց «Մուսավիկը Անէլ» անուն չաբաթաթերթ մը հրատարակելու համար։

ՇԱՂԱԽՍԸ Իզմիրի շրջակայ գիւղերուն մէջ ալ տարածուելով, Թօքատճաի մէջ չորս դէպքեր պատահեր են։

ԱՆՑԱՅՏԱՅՈՒՄ. — Շոգենաւային զորձակալ Պ. Ճօլի անցեալ չորեքշաբթի օր անգլիական շոգենաւով մը ակից մեկներ է կերշ երթալու համար։ Կէրչէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պ. Ճօլի ճամբան անյայտացեր է։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ. — Պոլսոյ Շէհրէմինի թաղին մէջ կը բնակի եգիպտացի Մէլէք հանըմ որ հարիւր քսան տարեկան է։ Տասնըմէկ զաւակներ ունեցեր է, որոց չորսը մեռեր են։ Մեծ զաւակը, որ 70 տարեկան է, Պայազիտի կողմը ձիավարներու արհեստատան է։ Մէլէք հանըմ յաճախ Շէհրէմինէն մինչեւ Պայազիտ հետիոտն կերթայ իր տղան տեսնելու։ Ակռաներն ամբողջ են բերանին մէջ։

ԽՂԴՈՒԱԾ.—Շաբաթ իրիկուն ժամ 11 ½ին Գարաքէօյի կամուրջին մօտ առագաստ պարզած մակնա մը նաւակ մը ընկղմեց, որուն մէջ չորս ուղեւորներ կային։ Ամենքն ալ ծովը թափեցան. ասոնցմէ երեքն ու նաւավարն ազատուեցան. սակայն չորրորդը՝ Թղթավաճառ Անտրիքօ Բրօքօրիտի խղդուեցաւ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ

ՏՕՔԹՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրէն կատարած ձրի խորհրդակցութիւնները, յանայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ թրքաց։

535 37—39

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Պալաթ աստիճան տրուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան երկաթուղիներու տնօրէն Խայրի պէյին։

Իւլաի երկրորդ աստիճան՝ Աթէնքի և Պիրէոնի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Էտհէմ պէյին։

Խանէտանը Ալ Օսման պատուանշանի ոսկի շղթայովը տրուեցաւ Բարձր. Շէվքէդ էֆէնտիի որդւոյն՝ Մէհմէտ Ճէմալէտտին էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Հավիտիէ հեծելազնդոց դեր-գնդապետներէն Իպրահիմ փաշայի։

Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ Անատոլուի երկաթուղեաց շինութեան ընկերութեան տնօրէն Պ. Հիւկնէնի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էսքիշէհիրի հեղինական նորընտիր հիւպատոս Պ. Կ. Ֆոնթանայի։

Լիւպէքի ոսկի չքղրամ՝ Վսեմ. Աբրահամ փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Մերպ կառավարութիւնը Թագաւոր պատուանշանի չորրորդ աստիճանը տուաւ Պելկրատի օսմանեան դեսպանատան Նախորդ երրորդ քարտուղար Բէմզի պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանի գործածութիւնը։»

—«Օգոստոս 10 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Պրուսայի, Տրապիզոնի, Ատանայի, Էնկիւրիի, Մուսուլի, Հալէպի, Տիարպէքիրի, Սըվազի, Գասթէմունիի, Վանայ, Պիթլիսի, Երզրումի, Գոնեաի և Խարբերդի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

—«Ըստ տեղեկագրութեան Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան, կը ծանուցուի թէ, որովհետև Թղթատարական կանոնագրոյն Բ. յօդուածով արգիլուած է նամակներու մէջ իրրև դրամ առարկաներ դնել, յետ այսորիկ պէտք է յարգել այդ կանոնը, գիտնալով որ պատահած կորուստներու համար ըլլալիք բոզոքներն անլսելի պիտի մնան։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Առեւտրական հրապարակը վերջացող շաբթուն ալ գոհացուցիչ վիճակ մը չուներ։

3,932 քիլէ կարմիր ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ Ռումելիի ու Էսքիշէհիր տեսակները 25½–25¼ զրուշի։ Կակուղ ցորենէն հասաւ 19,000 քիլէ Էսքիշէհիր, 4,000՝ Պայէզիտ, 1,000՝ Անատոլու և 400՝ Զաղարա, որք ծախուեցան քիլէն 13–14¾ զրուշի, ըստ տեսակին։ Կիրբա ու Ադիմա ցորեն ոչ հասաւ և ոչ վաճառուեցաւ։ Թեկի վրայ ընթացիկ գործեր եղան օրան 12½ փարէնն։ Ալիւրներէն ժամանեցին 8,000 պարկ Իպրայիլ, 3,250՝ Օտեսա, 500՝ Սիվասթաբոլ, 300՝ Սամսոն և 75՝ Վառնա, որք ծախուեցան ընթացիկ գիներով։

200 պարկ լուբիա վաճառուեցաւ 110–115 զրուշէն։ Սիսեռի վրայ գործ չեղաւ։ 5,000 պարկ Եգիպտացորեն ծախուեցան օրան 19½ փարէնն։ Հաճարի, վարսակի, բակլայի, կորեկի, սուսամի, կտաւատի, կանեփի ու խաշխաշի հունտի, ընկոյզի և կաղինի վրայ գործ չեղաւ. կարժեն 10, 16½–17, 24½–30, 71–72, 37–38, 45–46, 48–49, 42–43 փարա օրան և 70–80 զրուշ կենդինարը։

Արտածելի նիւթերէն 4 անտուկ Կեյվէի աֆիոն ծախուեցաւ 132 զրուշէն օրան։ Պատրաստ կայ 500 անտուկ, որուն 100ը լաւ տեսակ։ Անցեալ տարի այս միջոցին 950 անտուկ կար։ 200 հակ թիքիլիք ծախուեցաւ՝ Պէյքազարի առաջին տեսակը 18½–19էն և Գոնեաինը՝ 16–17էն։ 52 պարկ գազի խէժ ծախուեցաւ, որուն 10ը՝ Նիյսէ, Էնկիւրի, սպիտակ 19–21էն և 42ը՝ Եօզղատ, 17½ զրուշէն օրան։ 120 պարկ դեղին ճէկրի ծախուեցաւ Զօրում, 67 փարէն օրան։ 10 պարկ Թոքատի սալէպ վաճառուեցաւ՝ 15½–19¾ զրուշէն։ Բամբակի վրայ գործ չեղաւ։

Ալքոլներէն հասան 15 տակառ Ուլատոքքա, 14՝ Վիէննա էքսթրա, 42՝ Թրիէսթէ և 45՝ Ռումանիա, որք ծախուեցան 44–53 օրան մէկ օսմանեան ոսկւոյ։

Դաղթարիքներէն 365 պարկ խահուէ հասաւ և ծախուեցաւ հարիւր օրան 9–12 օսմանեան ոսկւոյ։ 3,600 պարկ Թրիէսթէի և 110 պարկ ռուսական շաքար հասան, որք ծախուեցան 90 և 84 զրուշի։ 100 պարկ Ռանկունի բրինձ հասաւ և պատրաստ գտնուածով 1,000 պարկ վաճառուեցաւ 100 զրուշի։ Մոմի վրայ այնչափ գործ չեղաւ։ Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան տնտուկը 24½–25 զրուշէն, ոսկին հարիւր զրուշի հաշուով։

ԱԶԴ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թրամուէյից ընկերութեան՝ Շիշլիի, Պէշիքթաշի և Ագսէրայի ձիերուն յատուկ 25 30,000 կենդինար նոր հունձք յարդի մատակարարութեան նուազագոյնը վերջնապէս ու մէկ անգամէն տեղի ունենայ Օգոստոս 17/29 շաբաթ օրը ժամ 7ին (Ը. Թ.)։ Առաջարկուած գեղչերը պիտի ընդունուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի ժամ 10ին (Ը. Թ.)։

Մասնակցիլ ուզողներուն կը ծանուցուի թէ այդ մատակարարութեան յանձնառութեան տեսրը հիմակուընէ իրենց տրամադրութեանը տակ է ամեն օր ժամ 7էն 9 (Ը. Թ.)՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին (քարտուղարութեան ճիւղ) Դալաթիա Վոյվոտա Ճատտէսի։

Կը ծանուցուի նաև թէ նուազագոյնին մասնակցելու համար պէտք է, Ա.՝ նախապէս 50 ոսկի յանձնել ընկերութեան արկղին՝ իրրեւ աւանդ։

* *

Թրամուէյից ընկերութեան Շիշլիի, Պէշիքթաշի ու Ագսէրայի ձիերուն յատուկ 70-80,000 Պոլսոյ քիլէ գարիի մատակարարութեան նուազագոյնը վերջնապէս ու մէկ անգամէն պիտի կատարուի Օգոստոս 17/29 շաբաթ օր, կէս օրէն երկու ժամ յետոյ՝ այսինքն ժամ 7ին. առաջարկուած գեղչերը պիտի ընդունուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի՝ ժամ 10ին (Ը. Թ.)։

Մասնակցիլ ուզողներուն կը ծանուցուի թէ այդ մատակարարութեան յանձնառութեան տեսրը հիմակուընէ իրենց տրամադրութեանը տակ է ամեն օր ժամ 7էն 9 (Ը. Թ.)՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին (քարտուղարութեան ճիւղ) Դալաթիա Վոյվոտա Ճատտէսի։

Կը ծանուցուի նաև թէ նուազագոյնին մասնակցելու համար պէտք է, Ա.՝ նախապէս 50 ոսկի յանձնել ընկերութեան արկղին՝ իրրեւ աւանդ։

* *

Պալաթ աստիճան տրուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան երկաթուղիներու տնօրէն Խայրի պէյին։

Իւլաի երկրորդ աստիճան՝ Աթէնքի և Պիրէոնի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Էտհէմ պէյին։

Խանէտանը Ալ Օսման պատուանշանի ոսկի շղթայովը տրուեցաւ Բարձր. Շէվքէդ էֆէնտիի որդւոյն՝ Մէհմէտ Ճէմալէտտին էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Հավիտիէ հեծելազնդոց դեր-գնդապետներէն Իպրահիմ փաշայի։

Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ Անատոլուի երկաթուղեաց շինութեան ընկերութեան տնօրէն Պ. Հիւկնէնի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էսքիշէհիրի հեղինական նորընտիր հիւպատոս Պ. Կ. Ֆոնթանայի։

Լիւպէքի ոսկի չքղրամ՝ Վսեմ. Աբրահամ փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Մերպ կառավարութիւնը Թագաւոր պատուանշանի չորրորդ աստիճանը տուաւ Պելկրատի օսմանեան դեսպանատան Նախորդ երրորդ քարտուղար Բէմզի պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանի գործածութիւնը։»

—«Օգոստոս 10 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Պրուսայի, Տրապիզոնի, Ատանայի, Էնկիւրիի, Մուսուլի, Հալէպի, Տիարպէքիրի, Սըվազի, Գասթէմունիի, Վանայ, Պիթլիսի, Երզրումի, Գոնեաի և Խարբերդի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

—«Ըստ տեղեկագրութեան Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան, կը ծանուցուի թէ, որովհետև Թղթատարական կանոնագրոյն Բ. յօդուածով արգիլուած է նամակներու մէջ իրրև դրամ առարկաներ դնել, յետ այսորիկ պէտք է յարգել այդ կանոնը, գիտնալով որ պատահած կորուստներու համար ըլլալիք բոզոքներն անլսելի պիտի մնան։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Առեւտրական հրապարակը վերջացող շաբթուն ալ գոհացուցիչ վիճակ մը չուներ։

3,932 քիլէ կարմիր ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ Ռումելիի ու Էսքիշէհիր տեսակները 25½–25¼ զրուշի։ Կակուղ ցորենէն հասաւ 19,000 քիլէ Էսքիշէհիր, 4,000՝ Պայէզիտ, 1,000՝ Անատոլու և 400՝ Զաղարա, որք ծախուեցան քիլէն 13–14¾ զրուշի, ըստ տեսակին։ Կիրբա ու Ադիմա ցորեն ոչ հասաւ և ոչ վաճառուեցաւ։ Թեկի վրայ ընթացիկ գործեր եղան օրան 12½ փարէնն։ Ալիւրներէն ժամանեցին 8,000 պարկ Իպրայիլ, 3,250՝ Օտեսա, 500՝ Սիվասթաբոլ, 300՝ Սամսոն և 75՝ Վառնա, որք ծախուեցան ընթացիկ գիներով։

200 պարկ լուբիա վաճառուեցաւ 110–115 զրուշէն։ Սիսեռի վրայ գործ չեղաւ։ 5,000 պարկ Եգիպտացորեն ծախուեցան օրան 19½ փարէնն։ Հաճարի, վարսակի, բակլայի, կորեկի, սուսամի, կտաւատի, կանեփի ու խաշխաշի հունտի, ընկոյզի և կաղինի վրայ գործ չեղաւ. կարժեն 10, 16½–17, 24½–30, 71–72, 37–38, 45–46, 48–49, 42–43 փարա օրան և 70–80 զրուշ կենդինարը։

Արտածելի նիւթերէն 4 անտուկ Կեյվէի աֆիոն ծախուեցաւ 132 զրուշէն օրան։ Պատրաստ կայ 500 անտուկ, որուն 100ը լաւ տեսակ։ Անցեալ տարի այս միջոցին 950 անտուկ կար։ 200 հակ թիքիլիք ծախուեցաւ՝ Պէյքազարի առաջին տեսակը 18½–19էն և Գոնեաինը՝ 16–17էն։ 52 պարկ գազի խէժ ծախուեցաւ, որուն 10ը՝ Նիյսէ, Էնկիւրի, սպիտակ 19–21էն և 42ը՝ Եօզղատ, 17½ զրուշէն օրան։ 120 պարկ դեղին ճէկրի ծախուեցաւ Զօրում, 67 փարէն օրան։ 10 պարկ Թոքատի սալէպ վաճառուեցաւ՝ 15½–19¾ զրուշէն։ Բամբակի վրայ գործ չեղաւ։

Ալքոլներէն հասան 15 տակառ Ուլատոքքա, 14՝ Վիէննա էքսթրա, 42՝ Թրիէսթէ և 45՝ Ռումանիա, որք ծախուեցան 44–53 օրան մէկ օսմանեան ոսկւոյ։

Դաղթարիքներէն 365 պարկ խահուէ հասաւ և ծախուեցաւ հարիւր օրան 9–12 օսմանեան ոսկւոյ։ 3,600 պարկ Թրիէսթէի և 110 պարկ ռուսական շաքար հասան, որք ծախուեցան 90 և 84 զրուշի։ 100 պարկ Ռանկունի բրինձ հասաւ և պատրաստ գտնուածով 1,000 պարկ վաճառուեցաւ 100 զրուշի։ Մոմի վրայ այնչափ գործ չեղաւ։ Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան տնտուկը 24½–25 զրուշէն, ոսկին հարիւր զրուշի հաշուով։

ԱԶԴ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թրամուէյից ընկերութեան՝ Շիշլիի, Պէշիքթաշի և Ագսէրայի ձիերուն յատուկ 25 30,000 կենդինար նոր հունձք յարդի մատակարարութեան նուազագոյնը վերջնապէս ու մէկ անգամէն տեղի ունենայ Օգոստոս 17/29 շաբաթ օրը ժամ 7ին (Ը. Թ.)։ Առաջարկուած գեղչերը պիտի ընդունուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի ժամ 10(Ը. Թ.)։

Մասնակցիլ ուզողներուն կը ծանուցուի թէ այդ մատակարարութեան յանձնառութեան տեսրը հիմակուընէ իրենց տրամադրութեանը տակ է ամեն օր ժամ 7էն 9 (Ը. Թ.)՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին (քարտուղարութեան ճիւղ) Դալաթիա Վոյվոտա Ճատտէսի։

Կը ծանուցուի նաև թէ նուազագոյնին մասնակցելու համար պէտք է նախապէս 50 ոսկի յանձնել ընկերութեան արկղին՝ իրրեւ աւանդ։

* *

610 5—10

ԾԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սանասարեան վարժարան

Տարեշրջան ԺԶրդ. 1896–1897

Սանասարեան վարժարանի ԺԶրդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1896) սեպտ. 1ին եւ նոր թոշակաւորներ կ'ընդունուին մինչեւ սեպտ. 15։

Թոշակաւորներու ընդունելութեան պայմաններուն եւ այլ տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ խնամակալք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարան եւ կամ ի Կարին վարժարանին Տեսչութեան։

Նոր ձրիավարժներու համար դիմում ընելու հարկ չկայ. վասնզի վարժարանին Հոգաբարձութիւնն այս մասին ակաւ եղած տնօրինութիւններն ըրած է արդէն։

Տեսչութեան հասցէն է.

Տեսչութիւն Սանասարեան վարժարանի

ի Կարին

ارضروم‌ده سانساریان مکتبی مدیریتی

Direction du Collège Sanasarian

à Erzéroum.

598 6 12

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՋ ԱՂՋԿԱՆՑ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Վարժարանիս վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 15ին։ Կը սպասուի որ գիշերօթիկ աշակերտուհիները ներկայ ըլլան 14ին։ Վարժարանիս դիրքն առողջաբար է։ Վարժարանական ընթացքին կանոնաւոր ուսումներուն համար ամեն առաւելութիւններ ապահովուած են։ Երաժշտութեան և լեզուի դասիր կաւանդուին և կատարեալ խնամ կը տարուի ուսանողուհիներուն։ Աւելի տեղեկութիւն կարելի է ստանալ վարժարանս դիմելով սեպտ. 1էն ետեւ, կամ նախագահ Միս Փաթրիքի գրելով Պայազիտ Հաուսի միջոցաւ։ 10—19

588

Վասի անտի

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԵՐԿԱՐԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ

Գերմանական վիճակագրութիւն մը հետեւեալ թիւերը կը հաղորդէ մարդկային երկարակեցութեան վրայ։

Ֆրանսան ունի այժմ 213 հարիւրամեաներ։ Գերմանիան մէջ ուր բնակիչք 15 միլիոն աւելի են Ֆրանսայէն, 78 հարիւրամեաներ կան։ Սպանիա՝ 18 միլիոն բնակչի վրայ՝ 401 հարիւրամեաներ։ Իտալիան՝ 578։ Անգլիա՝ 146, Սկոտիա՝ 46, Նորվեկիա՝ 23, Շուէտ՝ 10, Պելճիա՝ 6 և Տանիմարքա՝ 2։ Զուիցերիա հարիւրամեայ չունի։

Պալքանեան երկիրներու մէջ այդ թիւաւելի չատ է. Սերպիոյ մէջ 578 հարիւրամեաներ կան, 1084՝ Ռումանիան մէջ և 3 883 Պուլկարիոյ մէջ։

Այդ վիճակագրութիւն ցոյց կուտայ նաև աշխարհիս ամենէն տարիքոտ մարդն, որ Պուէնոս Այրէս կը բնակի։ Այդ մարդ՝ Պրունօ Սէպրէմ, որ Ավրիլեցի սեւամորթ մ'է, հարիւր յիսուն տարեկան է։ Անկէ ետքը Ռուսիայի կառապան մը Քիւթրիմ՝ որ հարիւր քառասուն տարեկան է։

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ԶԱՆԿԻ ԾԱԽԲԸ

Փարիզէն կը գրեն թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը Լի-Հունկ-Զանկի բնակութեանը և այլոի համար ութսուն հազար ֆրանք վճարեր է, որուն 47,310ը՝ Գռանտ Օթէլին, 4445ը՝ կառքի և միւսներն ալ Լի-Հունկ-Զանկի այն ուղեւորութեանց համար զոր կատարեց Ֆրանսայի դանդաղ քաղաքներուն մէջ։

ԿԷՏ ՁՈՒԿԵՐՈՒՆ ԾՈՎԱՄԱՐՏ

Նիւ Եօրքի նաւահանգստին պատկանող 2557 տակառաչափ նոր չինուած շոգենաւ մը Ամերիկայի Ֆլորիտայի նահանգին նաւահանգիստներէ մին ժամանելուն տեսնուեր է թէ կողերը, որք երկաթէ տախտակներով պատած են, բաւական վնասուեր են։ Այդ շոգենաւ ճամբան հանդիպեր է կէտերու խումբի մը։ Ասոնցմէ մին զարնուեր է շոգենաւին, այնչափ ուժգին որ իր կռնակը կտոր կտոր եղեր և սկսեր է մեծ ջրմուղներու նման արիւն ցայտել։ Միւս կէտերն ալ յարձակելով զարնուեր են շոգենաւին յատակին։ Այդ ընդհարումէն շոգենաւը սաստիկ ցնցումը կրեր է, այնպէս որ նաւագը և ուղեւորք ահուդողի մատնուած՝ կամրջակին վրայ փութացեր են, մեծ վտանգ մը կարծելով։ Շոգենաւին մէջ գտնուած հայելիներ, ապակիներ, գաւաթներ և այլն ցնցման հետեւանքէ կը տոր կտոր եղեր են։ Կէտերը չորս անգամ կրկներ են այդ ընդհարումը, շոգենաւը թէեւ թեթեւ կերպով վնասուեր է, սակայն այդ վիճակին ձուկերէ ծանր վերքեր ստացեր են որովհետեւ նաւուն շուրջը ծովուն ջուրերը բաւական տեղ կարմիր են ներկեր։ Բաւական մեծ կարմիր ձուկեր են։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱՆԱՑԱՐ

Տասներկուերորդ Տարեշրջան

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կրսկսի Սեպտ. 2 (Ն. Տ.)։ Տարեմուտն է 10 ոսկի, վճարելի երկու մասնավճարով. – 5 ոսկի Սեպտ ի սկիզբը եւ 5 ոսկի Բ. շրջանին սկիզբը։ Դաշնակի համար 3՝ եւ երգեցողի համար 1½ ոսկւոյ յաւելուածական գումար մը կը պահանջուի։ Թոշակներն պէտք է անպատճառ կանխիկ վճարել յիշեալ մասնավճարներով։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տօր. Ս. Գալաշեան, ատենապետ Խնամակալութեան, կամ առ Յովհաննէս էֆ. Գոնտայեան, Պայազիտ Հաուզ, Կ. Պոլիս։ 601 5—5

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է ժամանակիս պահանջներուն համաձայն միջնակարգ կրթութիւն մը տալ իր աշակերտներուն։ Ունի ուսուցիչներու կարող խումբ մը։ Նոր շրջանին համար կաւելուր փոփոխութիւններ մտցուած են յայտագիրին մէջ։

Առաջիկայ շրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 2ին (Ն. Տ.)։ Դիշերօթիկ աշակերտները կը վճարեն տարեկան տասնեւհինգ օսմ. ոսկի։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել, տնօրէնին՝ Մր. Բ. Զէմպրոսի, Պարտիզակ. կամ Ցովհ. աղա Գոնտանեանի, Ամերիկան խան, Ստամբոլ։ 600 6—8

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻՒԹԵՐ

Մանկապարտէզի նիւթերու ցոնս հաւաքածոյ մը, չափաւոր գիներով, պատրաստ է «Բիւզանդեան» զրատան մէջ։ Պէտք ունեցողք՝ կրնան դիմել ի Պայազիտ, Սեղբոս Խան, Թիւ 5 (Բերշէնպէ Պազար) որ միակ կեդրոնավայրն է յիշեալ նիւթերու։ 558 4—21

Տոքթ. Յակոբ Մանուկեան

Տանտրճնց տարիներ Գասթէմունիի նահանգին սրանց ու կանանց հիւանդանոցներուն մէջ բժշկութիւն ընելով մասնագիտութիւն ստացած է արանց ու կանանց յատուկ ծննդական զործարաններու ու մարթի հիւանդութեանց եւ վիրաբուժական գործողութեանց։ Տոքթ. Մանուկեան մայրաքաղաքս գալով հաստատուած է Կէտիկ-Փաշա հայոց եկեղեցւոյն մօտ 32 թիւ տունը, ուր կը զբաղմանի իրեն դիմող հիւանդները։ Երկուշաբթի ու հինգշաբթի օրերը ժամ 7 էն 10, ծրիաբար կը զբաղմանի աղքատները։

590 6—20

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈՒՆԵԱՆԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Տո–ջ չպղենուը, նաւապետ Մաքքրըմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

ՍԱՌԴԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Եղբայր և Գործակիցներ,

Ցարտէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Եղբօրն դարմանը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկան խուլային և ատարեւորութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանդոյ և յայտնի դասաւորիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մասիս ձկան իւղին և էշլանձարարներ դան։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏՍԷՕ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԱԿԱՆՑԵԱԼ, ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ

(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վարկենապէս կը լցուին, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, եւրոպ, ճարակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւատորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազաս արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Մկոտրիմ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ծամելացուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աղ ցանների միջոցաւ առանց ցաւի ատամնանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վերայի յարկը ձիշտ Զաւուրճեանց դէմը)։

Գատրգիւղի յամախտարդ կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօվելի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ծմերները կրնան օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիներին։ 410

ՀԱՑՈՒՀԵՍՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱՆԱՑԱՐ

Տասներկուերորդ Տարեշրջան

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կրսկսի Սեպտ. 2 (Ն. Տ.)։ Տարեմուտն է 10 ոսկի, վճարելի երկու մասնավճարով. – 5 ոսկի Սեպտ ի սկիզբը եւ 5 ոսկի Բ. շրջանին սկիզբը։ Դաշնակի համար 3՝ եւ երգեցողի համար 1½ ոսկւոյ յաւելուածական գումար մը կը պահանջուի։ Թոշակներն պէտք է անպատճառ կանխիկ վճարել յիշեալ մասնավճարներով։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տօր Ս. Գալաշեան, ատենապետ Խնամակալութեան, կամ առ Յովհաննէս էֆ. Գոնտայեան, Պայազիտ Հաուզ, Կ. Պոլիս։ 601 5—5

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է ժամանակիս պահանջներուն համաձայն միջնակարգ կրթութիւն մը տալ իր աշակերտներուն։ Ունի ուսուցիչներու կարող խումբ մը։ Նոր շրջանին համար կաւելուր փոփոխութիւններ մտցուած են յայտագիրին մէջ։

Առաջիկայ շրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 2ին (Ն. Տ.)։ Դիշերօթիկ աշակերտները կը վճարեն տարեկան տասնեւհինգ օսմ. ոսկի։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել, տնօրէնին՝ Մր. Բ. Զէմպրոսի, Պարտիզակ. կամ Ցովհ. աղա Գոնտանեանի, Ամերիկան խան, Ստամբոլ։ 600 6—8

Մ

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայսր Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքոսիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Գոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոնիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մասնաճիւղ Զալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Մ. Ժ. ՌԷՐԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋԻՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխուց համար։

565

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կաւ պանձ, փարաստիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստոյգագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած թաստներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Զալաթիա, Պանք Օթթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

Ապահովագր. ընկերութիւն ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻՐ ՄԻԶՐԱՀԻ
Զալաթիա, Քամանտո խան Թիւ 2
548 34—150

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղաթին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիա մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մեկ մաքաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաֆաքօյ, (փոփոխակի Քալամաղա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավայա, (փոփոխակի Տէոէ-Ագաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրաէն, Քալամատաէն (փոփոխակի Քաֆաքօյ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շրջեալը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդսելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական Լաղերը, նորէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՏԻՍԻԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՊԱՖՈՒՄ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաֆում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ՔԻՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ոչ-ոփը երկս-ոփամ նբբանին Լիվերբուլ և Աբբեվիլ դիմ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթիտ	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղրաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12930
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ապքսիատիս խան, թիւ 401
Զալաթիա 571

ՄՈ[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբօ-լի, Օրթոսի[illegible]
և Սէ-Ծովի դիմ-Բոնող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանտրուս	3000	Թէբա	2250
Ֆարոս	3000	Պֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Գիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃՃԷՕՄՍ ՄՈՌ և ԸՆԿ.
568 31, ՃԷյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

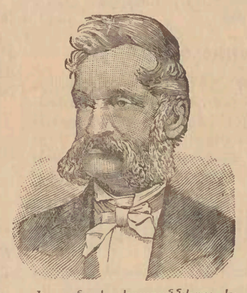

ԱՅԷՐԻ Զէրի բէֆթօրալ

Ս. ՆԶՈՒԴԱԿԱՆ
Շուտով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, էնֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանգարտ քուն մը կու տայ։ Կեղծմաշկի, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն Թորային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է ԱՅԷՐԻ ԶԷՐԻ ԲԷՖԹՕՐԱԼ որ մեծազոյն վարժատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Գ. Լոմ. Քարուանսայի անզլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւսէք Գալատքրմի, Վոյվոտայի պահականոցին մօտ։ 604

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹԱԳՈՒՆ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆԷ
ՔԱԲԱԻԼ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ—ԷՄԸՐԻ

Մինչեւ այսօր ծանօթ հակամրտանցքարտրբոքային դեղերուն էն հզօրը։ Ապահովապէս շատ քիչ օրուան մէջ կը բժշկէ։

Զգուշանալ կեղծերէն։ Կը վաճառուի ամեն դեղարաններ և դեղավաճառանոցներ։

dépôt général:
S. Negri & Ci.
521 18—52 VENISE

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱՂԴՈՒՐԻՔ ՁՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Աւելցնող ու կազդուրիչն զոր պարտի գործածել Ապաքինողները, Դեռերը, Կանայք, տարբակաղմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բարձրացեալ Մկանանց և Զբաղելն ու Ուղիղն դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

Վիալի Գինին ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Ալեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սաստիկի ամեն ցաւերու, Փորկրութեան, Հիւծման, Երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժգնութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան Ժ. Վիալ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—Լիոն 570

Գործակալ և միակ ուսուցիչ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՆՕՔ ԲԱՍԻԿԻ Դպրոցին, Մամճանէ, թիւ 86. փորբաշնակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԼՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱ ԳԻԾ

ԵՐԹ				ԴԱՐՁ			
ԿԱՅԱՐԱՆ		Կարգ. Թ. 222 Խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		Կարգ Թ. 22 Խառ. Իրկն.	
		Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
Էսկի-Շէհրէ	մեկն.	11	—	Գոնեա	մեկն.	9	45
Կէօրճէ քըրքք	»	11	38	Բունար Պաշը	»	10	27
Սապոնճը բրնար	»	12	17	Մէյտան	»	11	31
Ալաեոնտ	»	1	—	Սէրայ-Ինի	»	12	10
Զըքբուրլէր	»	1	32	Գարան-Խանը	»	1	—
Տէօնէր	»	2	43	Ըլկրն	»	1	58
Իհսանիյէ	»	3	7	Զավուշճը քէօյ	»	2	25
Համամ	»	3	29	Աղարի քէօյ	»	3	20
Ղաղլը կէօլ համամը	»	3	39	Ակ չէհր	»	4	2
Ասֆիոն Գարա Հիսար	ժմամ.	4	3	Եարբեան	»	4	30
	մեկն.	4	28	Իսկաղլու	»	5	3
Պէօյիւք Զօպանլար	»	4	58	Զայ	»	5	45
Զայ	»	5	40	Պէօյիւք Զօպանլար	»	6	23
Իսկաղլու	»	6	22	Ասֆիոն Գարա Հիսար	ժմամ.	6	51
Եարբեան	»	6	51		մեկն.	7	16
Ակ չէհր	»	7	22	Ղաղլը կէօլ համամը	»	7	42
Աղարի քէօյ	»	8	—	Համամ	»	7	51
Զավուշճը քէօյ	»	8	48	Իհսանիյէ	»	8	14
Ըլկրն	»	9	28	Տէօնէր	»	8	54
Գարան-Խանը	»	10	22	Զըքբուրլէր	»	9	36
Սէրայ-Ինի	»	11	16	Ալաեոնտ	»	10	21
Մէյտան	»	11	54	Սապոնճը բրնարը	»	11	3
Բունար-Պաշը	»	12	57	Կէօրճէ քըրքք	»	11	38
Գոնեա	ժմամ.	1	34	Էսկի-Շէհրէ	ժմամ.	12	14
	իրկն.				իրկն.		

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փաստք 8,000,000
Պահեստի Դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և դրամատներ խիստ չափաւոր սակագնօք

572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Ալանիատես խան. 12, 13, 14

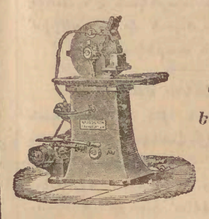

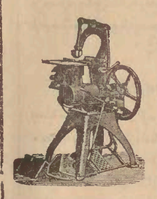

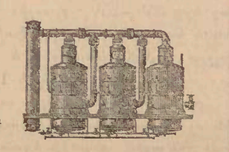

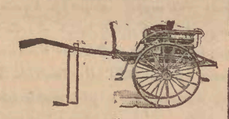

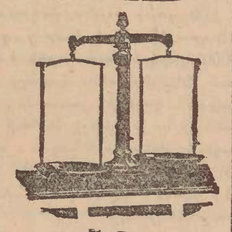

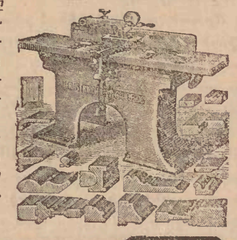

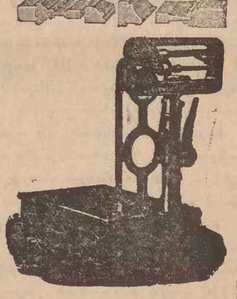

ԷՔՍԲՕՐ ՎԷՐՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Զալաթիա, Բէրչէմպէ Բազար եւ Մէկթէմէ փողոց, Թիֆարէթ խան [Նախկին կեդրոնատեղի Բէժիի]

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի նոյնիսկ յանախորդն ուզէ։ Պարզ բարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 բիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բեռան բացող մեքենաներ, երկաթեղինով եւ թանձրաքարտէ թիթեղահատներ, Սիթեղագործութեան, դարբնութեան, կոպդարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաները, ջրմաններ, հերկագործական մեքենաները, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերանիկներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր քարտոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ճեմարշի կազմածք, պիսիրլէդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [Նախկին Պորտա Աթէնքի]

Կեդրոնները
ՍԵԼԱՆԻԿ, Թուիհանէ Քաղ, ՊԻՐԷՈՆ, Բլիւտոն փող.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱԻՖԱ ԵԱՖԱ

Բորֆու, Զանդա, Բաղրաս, Բալամսղա, Շիրա, Վոլօ, Ալեքսանտրիա, Գահիրէ։ 567

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ Էֆ. ՍՈՒԲԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Մաւարի խանի մէջ ունեցած դիպիի Տէբոն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիքակէյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ զիպիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հէն զիպիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաչով և չիչով։ Նոյնպէս բազաքը խաղողէ եկած Մաստիքա և Քարթալի ճիպարէի Տիւղ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

556 26—50

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 12 24 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 13,25 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 14 26 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիդ նաւահանգիստները միւսեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 14/26 Սեվաստոպրոյ սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Ե շ. 15,27 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ 16,28 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Օգոստոս 13 25, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղող շոգենաւին 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆ Ա. Ն և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ՕՐ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ դէպ Լանդոն-արապէա բանող

Մինչեւ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստոս 25ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ո-ղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
575 Մամճանէ փողոց Թ. 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԹԻ ՕՐԼԸԲԷՆ)

ՄՈՐԻՒ ԶԿԵՆ ՉՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրեւ դեղ չարչ և տարբերակ

Գործածել Ձեռամբ ԵԳՈՎԻ և ՊՕՐԷՆՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կարիք չունի տեսրծահամ է
Մարդու ձկան հաւամ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ։
Իբրեւ ֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառուցիութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողաղութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տեսրծ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԻԼ